

1 ponedjeljak, 06.10.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 09.04h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, svima. Dobro jutro,
9 sekretaru, molim Vas da najavite predmet.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro časni Sude, ovo je predmet
11 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića*.
12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Kako vidim, svi optuženi su
13 prisutni. Za tužioca gospodin McCloskey i gospodin Vanderpuye. Međutim u ime
14 Odbrane vidim da nije prisutan gospodin Nikolić iz tima Odbrane Beare, gospodin
15 Bourgon iz Odbrane Nikolića, gospodin Fetušić /fon./ iz Odbrane Miletića.
16 U redu. Danas ćemo... Da li ima nekih preliminarnih pitanja? Obaviješten
17 sam da treba da očekujemo neke podneske tužioca, u odgovoru na podneske tima
18 Odbrane Borovčanina. Da li je to tačno?
19 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Rečeno mi je da smo u petak podneli
20 neke podneske, tri podneska.
21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam.
22 Izvolite?
23 G. GOSNELL: [simultani prevod] Jedno preliminarno pitanje s tim u vezi.
24 Mi planiramo da podnesemo odgovor u odgovoru na zahtjev za odbrambene mjere i
25 molimo ljubazno da Vijeće odloži donošenje odluke nekoliko dana da bismo mogli
26 podnijeti ovaj zahtjev.
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

2 Danas ćemo početi sa Odbranom Borovčanina. Da li će biti neka uvodna
3 riječ?

4 Izvolite, gospodine Gosnell?

5 G. GOSNELL: [simultani prevod] Da, biće uvodna riječ.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Koliko imate namjeru da govorite?

7 G. GOSNELL: [simultani prevod] Mislim da neću govoriti duže od 45
8 minuta.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite.

10 G. GOSNELL: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući. Časni
11 Sude, imam privilegiju da se pojavim pred Vijećem danas, da izložim uvodnu riječ
12 u ime gospodina Ljubomira Borovčanina. Časni Sude, rizikujući da pojednostavim
13 vrlo komplikovanu i obimnu optužnicu, gospodin Borovčanin se tereti za dva
14 globalna zločina; to je prisilno premještanje civilnog stanovništva Srebrenice i
15 masovno ubistvo vojnosposobnih muškaraca Srebrenice.

16 Tužilac kaže da je on počinio te zločine u sastavu združenog zločinačkog
17 poduhvata, čemu je doprinio tako što je dozvolio ljudima koji su bili pod
18 njegovom komandom da pomažu u evakuaciji Potočara dana 12. i 13. jula, znajući
19 da su civili i bili i još uvijek prinuđeni da odlaze.

20 Što se tiče masovnog ubistva i genocida, odnosno optužbi za to, tužilac
21 tvrdi da je gospodin Borovčanin dozvolio svojim jedinicama da pomognu u
22 odvajanju vojnosposobnih muškaraca u Potočarima, znajući da će oni biti
23 pobijeni. Tužilac takođe tvrdi da je on pomogao i naredio svojim jedinicama da

24

25

26

27

28

29

30

1 zarobe ljude duž puta za Konjević Polje trinaestoga, znajući da će biti ubijeni.
2 I ne samo što je znao, nego je imao namjeru da oni budu ubijeni.

3 Časni Sude, suđenje, odnosno cijeli slučaj protiv gospodina Borovčanina
4 zasniva se na krivim zaključcima. Tužilac inputira da je zapravo gospodin
5 Borovčanin znao za sve što se desilo u Srebrenici prije njegovog dolaska 11.
6 jula, i takođe *inputiraju* da je znao sve što će se desiti kasnije, poslije 12. i
7 13. jula.

8 Tužilac, svakako, ima savršeno pravo da zasniva svoju tezu na zaključku.
9 Da Vas poziva da izvlačite zaključke o njegovim saznanjima i stanju njegove
10 svijesti na osnovu njegovog ponašanja. Ali, tvrditi da je on znao i namjeravao
11 da se dese ta masovna ubistva i to da je on sudjelovao u njima, za takvo nešto
12 oni moraju da Vam pokažu da je to jedini logičan zaključak u skladu sa njegovim
13 djelima.

14 Po našem mišljenju, dokazi koje je tužilac izveo to ne pokazuju.
15 Naprotiv, dokazu pokazuju da je gospodin Borovčanin dao sve od sebe da se ponaša
16 zakonito i časno uprkos teškim okolnostima sa kojima je bio suočen, a koje nije
17 stvorio on.

18 Ipak smo odlučili - iako mislimo da već do sada dokazi nisu dovoljni -
19 da ponudimo dodatne dokaze o ograničenim temama, nadajući se da će Vam to pomoći
20 da shvatite položaj gospodina Borovčanina u to vrijeme i okolnosti sa kojima je
21 on bio suočen.

22 Naši dokazi će se usredsrediti na pet pitanja: 1) Priroda vlasti
23 gospodina Borovčanina kao komandanta MUP-a koji je dodijeljen u zonu
24 odgovornosti Vojske Republike Srpske; 2) *Ad hoc* i prolazna vrsta njegove komande

25

26

27

28

29

30

1 nad jedinicama kojima prethodno nije komandovao bez pomoći bilo kakvih štapskih
2 oficir, a čak nije imao ni zamenika komandanta; 3) Karakter jedinica koje su mu
3 dodijeljene među kojima je bila i grupa neobučениh dezertera; 4) Ograničene
4 razmjere njegovog sudjelovanja u vezi sa događajima oko ratnih zarobljenika; I
5 5) Vrsta vojne prijetnje sa kojima su se suočile njegove jedinice /nečujno/ i
6 koliko je bilo razumno zatvoriti veliki broj muškaraca vojnosposobnih, koji su
7 bili odjeveni u civilnu odjeću zatvoriti ih iz enklave.

8 Mi predlažemo u ovoj uvodnoj riječi da se rezimira teza tužioca i da
9 naglasimo, istaknemo, konkretna područja o kojima ćemo čuti izvođenje dokaza
10 Odbrane. Mislimo da je ovaj rezime zaista nužno potreban da bi se shvatila
11 relevantnost informacija koje ćete čuti, a naročito zato što postoje brojni
12 aspekti teze tužioca koje mi ne osporavamo. Ono sa čime se mi ne slažemo sa
13 tužiocem je karakterizacija tužioca, karakterizacija onoga što je gospodin
14 Borovčanin znao i koji su to razumni zaključci koje Vi, kao Pretresno vijeće
15 možete izvući na osnovu okolnosti o tome šta je on morao da zna.

16 Dozvolite da počnem sa tačkom optužnice koja se odnosi na prisilno
17 premještanje. Sjetit ćete se, časni Sude, da tužilac tvrdi da je krivično
18 nastojanje da se prisilno premjesti civilno stanovništvo iz Srebrenice nešto što
19 je počelo u martu 1995. godine. Prema tvrdnjama tužioca, smanjivale su se
20 rezerve koje su stizale u enklavu, a u namjeri da se prisile civili da napuste
21 enklavu. Prema tvrdnjama tužioca, onda je to eskaliralo 6. jula - ili otprilike
22 oko 6. jula - kada je počela oružana ofanziva, ili barem djelomično kako tvrdi
23 tužilac da bi se teroriziralo civilno stanovništvo i natjeralo ga da napusti

24

25

26

27

28

29

30

1 enklavu. To je kulminiralo preuzimanjem grada Srebrenice 11. jula.

2 Časni Sude, šta je gospodin Borovčanin radio u cijelom tom vremenskom
3 periodu od marta 1995. godine do 11. jula 1995. godine? Kako je on doprinio
4 ovom navodnom združenom zločinačkom poduhvatu? Ustvari, tokom cijelog tog
5 vremenskog perioda, gospodin Borovčanin je bio 200 kilometara udaljen, i bavio
6 se intenzivnim borbama sa snagama bosanske vojske na području oko Sarajeva. On
7 je bio zamjenik komandanta u to vrijeme - do jula 1995. godine komandant brigade
8 specijalne policije. Kao što ćete čuti od našeg prvog svjedoka, doktora
9 Bajagića, specijalna policija bila je sastavni dio Ministarstva unutrašnjih
10 poslova, slično onome što se naziva "žandarmerija" ili "karabinjeri". Njihova
11 namjena u mirnodobskim uslovima je da reaguju na krajnje građanske nemire kao
12 što su pobune. Tokom rata, međutim, oni mogu i često da budu angažovani u
13 borbama. Dok su angažovani u borbama, oni nemaju nikakve funkcije civilne
14 policije i predpotčinjeni su vojnoj komandi, vojnim pravilima.

15 Od marta 1995. do 10. jula 1995. godine, gospodin Borovčanin je bio na
16 području Sarajeva. Da budem precizan, bio je na Majevici i Treskavici. On nije,
17 ni na koji način, sudjelovao do tog vremenskog perioda u pitanjima Srebrenice.
18 On nije dobio nikakva naređenja, nikakve dokumente koji su se odnosili na
19 planiranje, niti izvještaje. Da budemo korektni, tužilac ništa drugo nije ni
20 tvrdio.

21 Desetog jula dobio je naređenje od komande štaba MUP-a, u kojem je
22 stajalo da treba da ide u Srebrenicu da bi pomogao u borbenim zadacima. U
23 naređenju je stajalo da će jedinice koje će biti pod njegovom komandom, a
24 naročito je upućen na to da treba da se javi generalu Krstiću. To je bilo u
25 skladu sa uobičajenom procedurom i zakonima koji su se primjenjivali. Kada su
26 sudjelovali u borbenim djelatnostima, jedinice MUP-a su bile predpotčinjene

27

28

29

30

1 komandi Vojske Republike Srpske u čijoj zoni odgovornosti je trebalo da budu
2 razmješteni.

3 Gospodin Borovčanin je postupio po tom naređenju. Kada je došao u
4 Bratunac, 11. jula u rano poslijepodne, nijedna od jedinica koja je trebalo da
5 mu bude dodijeljena još nije bila stigla. On je otišao na istureno komandno
6 mjesto Drinskog korpusa u Pribićevcu /fon./, u nastojanju da dođe do naređenja.
7 On je dobio neke opšte upute u to vrijeme od generala Mladića, dobio ih je
8 telefonom, a onda se vratio u Bratunac. Tada je već bilo kasno poslijepodne.
9 Prva od njegove tri jedinice koje su trebale da stignu već je bila stigla, a
10 gospodin Borovčanin ih je uputio na mjesto gdje će biti smješteni tokom noći, i
11 nije im izdao nikakve zadatke ni naređenja koja su se odnosila na Potočare ili
12 na Srebrenicu.

13 Kao što se ispostavilo, gospodin Borovčanin nije dobio konkretne borbene
14 zadatke sve do kasne večeri jedanaestoga, kada je otišao i ispitaio teren oko
15 Žutog Mosta. Do tada, časni Sude, enklava Srebrenica već je bila pala.

16 General Mladić, kao što ste vidjeli na video snimcima, već je prolazio
17 glavnom ulicom Srebrenice. Stanovništvo Srebrenice već je pobjeglo u Potočare
18 ili se okupilo u kolonu i spremalo se da se uputi prema Tuzli. Vidjeli ste video
19 snimak haosa i panike koji su već vladali tokom poslijepodneva 11. jula. Vidjeli
20 ste razmještanje stanovništva u fabrike u Potočarima. Sve ovo se desilo prije
21 nego što je gospodin Borovčanin došao i blizu Potočara, a još manje prije nego
22 što je izdao bilo kakva naređenja koja bi bila podrška operaciji Srebrenica.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Još nešto značajno se desilo prije nego što je gospodin Borovčanin
2 uradio bilo šta u podršku operacije oko Potočara. Pukovnik Karremans je došao u
3 hotel "Fontana" uveče jedanaestoga i prenio je zahtjev generalu Mladiću, u kojem
4 kaže da je došao u ime bosanske Vlade i UNPROFOR-a i sa porukom da bi trebalo da
5 se evakuišu izbjeglice. Vidjeli ste taj zahtjev. Vidjeli ste ga na snimku koji
6 je prikazan Vijeću. Zašto je to toliko značajno? Značajno je zato što pokazuje
7 da je kocka već pala 11. jula. Sve što se desilo da se natjeraju izbjeglice da
8 napuste Srebrenicu - već se desilo, i bez ikakvog učešća ili pomoći od strane
9 gospodina Borovčanina. Evakuacija izbeglica do tada je zapravo neizbježna, i to
10 su podržali čak i UNPROFOR i bosanska Vlada.

11 Kao što sam rekao, kasno uveče 11. jula, gospodin Borovčanin je najzad
12 dobio naređenje o tome šta treba da radi sljedećeg dana. Rečeno mu je da se
13 pripremi da osigura sjeverne prilaze Potočarima. Ujutro 12. jula gospodin
14 Borovčanin postupa po tom naređenju i odlazi u Žuti Most. Tri jedinice koje su
15 mu dodijeljene trebalo je da stignu i bile su razmještene na to područje. Dvije
16 jedinice su jedinice MUP-a, to je 2. odred iz Šekovića i to iz Brigade
17 specijalne policije, zatim 1. četa PJP-a /fon./ iz Centra javne bezbjednosti
18 Zvornik. Već smo spomenuli brigadu specijalne policije kao što će objasniti
19 doktor Bajagić, PJP su sastavljeni od lokalnih policajaca na određenom području
20 koji se mogu okupiti u borbenu jedinicu i tako biti razmješteni.

21 Treća jedinica koja je bila dodijeljena gospodinu Borovčaninu - kao što
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ćete čuti tokom našeg izvođenja dokaza - čak nije bila jedinica u pravom smislu
2 riječi. To je bila samo grupa dezertera koji su u tom trenutku prolazili kroz
3 obuku u centru za obuku MUP-a na Jahorini. Oni su bili dezerteri u pravom smislu
4 riječi. Svi oni su zarobljeni u Srbiji ili Crnoj Gori i prisilno su vraćeni u
5 Republiku Srpsku. Oni zaista nisu bili obučeni niti motivisani. Ove tri jedinice
6 sadržavale su otprilike 250 ljudi.

7 Jedna od tema, o kojoj ćete čuti svjedočenje od naših vještaka, je
8 zapravo *ad hoc* vrsta komande gospodina Borovčanina. Ove tri jedinice su
9 okupljene i nikada ranije nisu sudjelovale u nekoj zajedničkoj operaciji.
10 Stavljene su privremeno pod njegovu komandu. On nije imao nikakvih oficira koji
11 su mogli da mu pomognu u tome. Nije imao organ bezbjednosti, nije imao nikakve
12 logistike. Nije imao čak ni vojne pravnike koji bi mu dali savjete o zakonitosti
13 naređenja koje je dobivao u to vrijeme. On nije imao nikakvog drugog izbora,
14 nego da se osloni na komandanta Vojske Republike Srpske u čiju zonu odgovornosti
15 je dodijeljen za logističku podršku, bezbjednosnu podršku, a možda što je
16 najvažnije i za informacije.

17 Gospodin Borovčanin je najveći dio tog jutra 12. jula proveo između
18 Žutog Mosta i Potočara, dok su se njegove jedinice kretale po terenu na obje
19 strane puta. Već ste čuli neka svjedočenja tokom izvođenja dokaza tužioca o tom
20 kretanju. Najvećim dijelom - mi to ne osporavamo, ne dovodimo u pitanje taj dio
21 dokaza - njihov zadatak je bio da osiguraju da na tom području ne bude nikakvih
22 snaga Armije BiH. Ne zaboravite da u tom trenutku položaj 28. divizije Armije
23 BiH nije bio poznat srpskim snagama.

24 Tokom našeg izvođenja dokaza čućete od tri pripadnika 1. čete PJP-a,
25
26
27
28
29
30

1 koji potvrđuju da su došli u Žuti Most. Potvrđuju da nije bilo nikakvih
2 neprijateljstava sa snagama UNPROFOR-a. Potvrđuju da su se kretali terenom prema
3 zapadnoj strani puta, da je teško bio ranjen jedan vojnik iz Bratunačke brigade,
4 da ga je ranila nagazna mina, i da pošto je ustanovljeno da nema nikakvih
5 znakova o prisustvu muslimanskih snaga vratili su se na glavni put između
6 Bratunca i Potočara. I nakon što su tamo čekali određeni vremenski period, vratili
7 su se u Bratunac, prije nego što su razmješteni na sjever duž puta Bratunac-
8 Konjević Polje. Ni 1. četa PJP-a, ni 2. odred iz Šekovića, nisu sudjelovali na
9 bilo koji način u evakuaciji ili odvajanju muškaraca u Potočarima.
10 Gospodin Borovčanin se uputio glavnim putem prema Potočarima, i stigao je tamo u
11 kasno jutro 12. jula. Tamo je vidio ogromnu gomilu civila koji su čekali da budu
12 odvedeni, čekali da budu evakuisani. Zapravo, bili su očajni da dočekaju da budu
13 evakuisani. I, to je upravo ono što je već bilo dogovoreno između UNPROFOR-a,
14 Vojske Republike Srpske i bosanske Vlade.

15 Negdje otprilike u to vrijeme, gospodin Borovčanin, kako ja mislim da se
16 može karakretisati - imao je jedan verbalni spor sa generalom Mladićem. Neću Vas
17 podsjećati kakve epitete Mladić koristi da bi opisao MUP, prema riječima
18 svjedoka PW-160. No, u svakom slučaju, Mladić naređuje Borovčaninu da razmjesti
19 svoje dvije jedinice za borbena dejstva duž puta Bratunac-Konjević Polje, u
20 slučaju da 28. divizija pokuša da krene u tom pravcu. Mladić takođe naređuje
21 Borovčaninu da krene sa svojom dezerterskom jedinicom u Potočarima da bi pomogao
22 evakuaciju za koju je rekao da je dogovorena.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da razjasnimo koliko je važan odgovor gospodina Borovčanina iz
2 perspektive tužioca. Prema teoriji tužioca, gospodin Borovčanin je dozvolio
3 svojim ljudima, dozvolio da se njegovi ljudi koriste za evakuaciju, ne samo u
4 namjeri da osigura deportaciju i prisilno premještanje nego i da pomognu u
5 odvajanju vojnosposobnih muškaraca. Citiraću iz pasusa 43 optužnice: "... znajući
6 u potpunosti da će ti ljudi biti pobijeni."

7 Tužilac nije predočio nikakve dokaze koji pokazuju da je gospodin
8 Borovčanin o tako nečemu bio obaviješten. On nije bio na sastancima u hotelu
9 "Fontana". Nije imao nikakve odvojene sastanke sa generalom Mladićem ili
10 generalom Krstićem ili pukovnikom Blagojevićem. I kao što ćete čuti od našeg
11 veštaka, doktora Ristivojevića, njegove jedinice nisu imala nikakvu posebnu
12 ulogu ili odgovornost u vezi sa ratnim zarobljenicima.

13 Tužilaštvo, zapravo, pokušava da kaže da time što je ostavio dezertere
14 sa Jahorine da odvajaju muškarce, tim samim Borovčanin je imao saznanje i nameru
15 u pogledu tih zločina koji mu se stavljaju na teret. Ta teza, takođe, služi tome
16 da pokaže da ne samo zatvaranje i egzekucija jesu nešto što se desilo, već da se
17 desilo i prisilno premeštanje ljudi. Drugim rečima, taj jedan jedini čin
18 podupire dve teze njegovog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu.

19 E sad, da je bilo ko od nas bio advokat, pravnik na licu mesta koji je
20 mogao posavetovati gospodina Borovčanina, tog jutra 12. jula, i da su od nas
21 tražili da mu damo mišljenje da li je to zakonito ili nezakonito prihvatiti
22 naređenje da se pomogne u evakuaciji za koju nam je rečeno da je dogovorena sa
23 bosnskom Vladom i sa UNPROFOR-om - šta bismo mi njemu mogli reći? Da li bismo
24
25
26
27
28
29
30

1 zaista mogli reći: "Ne gospodine Borovčanin, ne smete nikako učestvovati u tome.
2 Jer su ti civili možda tokom prošle nedelje ili prošlog meseca ili nekoliko
3 meseci, zastrašivani ili prisiljavani ili na neki drugi neprikladan način
4 naterani da napuste tu teritoriju?" Da li bismo mu zaista mogli reći: "Ne,
5 nemojte učestvovati u tome, bez obzira na okolnosti u kojima postoje hiljade
6 civila koji očajnički žele da odu odatle?" I, kako bi to utjecalo na našu
7 analizu da smo znali da su 1993. godine stotine civila evakuisani pod zaštitom
8 UNPROFOR-a i UNHCR-a - Visokog komesarijata za izbeglice?

9 To ćemo ostaviti za završnu reč, časni Sude. Ali, poenta je da je
10 gospodin Borovčanin poslušao naređenje. Dao je uputstvo komandantu dezertera sa
11 Jahorine da ostanu tamo i da pomognu u evakuaciji. Dokazi koje je izvelo
12 Tužilaštvo, u svojoj fazi postupka, pokazuje da je od tog momenta Momir Nikolić
13 preuzeo celu operaciju evakuacije i on je zapravo bio komandant cele te
14 operacije i jedinice dezertera tokom dva dana.

15 Šta je a *propo* gospodin Borovčanin mogao da vidi u Potočarima dok je
16 tamo bio 12. i 13. jula? Da li je bilo nešto u načinu pritvaranja ili odvajanja
17 muškaraca što bi mu reklo, ukazalo, da će svi ti muškarci biti pobijeni? Dajte
18 da razmotrimo, šta je gospodin Borovčanin bio u stanju da vidi 12. i 13. jula u
19 Potočarima.

20 On je napustio Potočare dvanaestog, pre nego što je počelo odvajanje
21 muškaraca. Vratio se tek trinaestog, a trinaestog se vratio sa jednim novinarom,
22 i to na pola sata da reši pitanje ukradene cisterne. Trinaestog jula, kao što
23 ste videli na video snimku koji je snimljen tog dana, gospodin Borovčanin je
24 mogao da vidi da su vojnosposobni muškarci pritvoreni u jednoj kući u blizini
25
26
27
28
29
30

1 baze holandskog bataljona. Međutim, nije bilo ništa čudno i neprikladno u tome
2 da se pritvore muškarci koji su pod sumnjom da su možda učestvovali u borbama,
3 čak i ako su u civilnoj odeći. Međunarodno humanitarno pravo to dozvoljava i
4 zaista postojala je osnovana sumnja, postojala je osnova, da se pretpostavi u
5 julu 1995. godine da su svi vojnosposobni muškarci potencijalni borci, da mogu
6 biti borci.

7 Mi ćemo Vam predočiti veliki broj dokumenata, iznenađujuće veliki broj
8 dokumenata, koji potiču iz Armije BiH koji pokazuju da je do jula 1995. godine u
9 srebreničkoj enklavi postojao tako veliki broj boraca i vojnosposobnih
10 muškaraca, da se Srebrenica mogla nazvati oružanom bazom. Svrha ovog dokaznog
11 materijala, časni Sude, nije da se ponudi odbrana *tu quoque*, svrha ovog dokaznog
12 materijala je da se pokaže da je bilo sasvim normalno i oprezno pritvoriti svaku
13 vojnosposobnu osobu koja je u to vreme napuštala Srebrenicu.

14 Predočićemo Vam dokumente koji pokazuju da je Armija BiH u to vreme
15 imala najmanje 6.000 naoružanih boraca u Srebrenici, plus oko 10.000
16 nenaoružanih, ili onih koji su povremeno imali oružje. Ti ljudi su bili
17 organizovani u jedinice i imali su definisane zone odgovornosti i imali su
18 specijalizovane zadatke. Dečaci, samo petnaest godina stari, su regrutovani u tu
19 vojsku i borci su često bili u civilu.

20 Nedostatak uniformi bio je toliko veliki, i toliko ih je bio potreban
21 broj da je 4. juna načelnik štaba 28. divizije u Srebrenici poslao traževanje za
22 7.000 uniformi 2. korpusu Armije BiH. U tom kontekstu, časni Sude, pritvaranje
23 svih vojnosposobnih muškaraca ne bi i nije alarmiralo gospodina Borovčanina da
24 će svi ti ljudi biti pobijeni.

25 Osim toga, Tužilaštvo ukazuje na uslove pritvora i na masovno oduzimanje
26
27
28
29
30

1 ličnih stvari od zatvorenika, i kaže da je to trebalo da gospodinu Borovčaninu
2 pokaže šta će se desiti dalje. Međutim, gospodin Borovčanin je imao ograničene
3 mogućnosti da to posmatra. Vi ste već na tim video snimcima videli čak i više
4 nego što je sam gospodin Borovčanin mogao da vidi za tih pola sata što je bio
5 tamo 13. jula. Videli ste kako ljude ubacuju u takozvanu "belu kuću" i kako se
6 njihove stvari bacaju na gomilu ispred kuće. Onaj zrnasti video snimak ljudi
7 koji se tiskaju jedan uz drugog jeste snimak koji leđi krv, ako znamo šta će se
8 kasnije desiti s tim ljudima. Međutim, u to vreme ništa u samim uslovima
9 pritvora nije ukazivalo da će oni svi biti streljani.

10 Ovaj Sud je čuo još puno svedočenja o nasilju koje se dešavalo u
11 Potočarima 12. i 13. jula. Čuli ste svedočenja o tome da su se lične karte i
12 drugi dokumenti za utvrđivanje identiteta spaljivali. Mi sporimo tezu Tužilaštva
13 u ovom pogledu, i ne slažemo se da se to dešavalo tako kako opisuje Tužilaštvo.
14 Međutim, čak i ako prihvatite da se to dešavalo, nema apsolutno nikakvih dokaza
15 da je gospodin Borovčanin sve to video.

16 E sad, da li bi bilo prirodno očekivati da je on o tome bio informisan?
17 Časni Sude, kao što sam prethodno rekao, Momir Nikolić je imao efektivnu komandu
18 nad ljudima koji su ostali tamo, pošto je gospodin Borovčanin otišao. A,
19 gospodin Borovčanin nije imao nikakvu posebnu ulogu u regulisanju pritvora
20 ratnih zarobljenika i to će potvrditi i naš veštak, doktor Ristivojević. On će
21 objasniti da su jedinice gospodina Borovčanina - pošto nisu imali nikakvu
22 podršku - imale jednu jedinu odgovornost, a to je da preuzmu one koji se sami
23 predaju.

24 Dvanaestog i 13. jula gospodin Borovčanin je bio preokupiran drugim
25
26
27
28
29
30

1 poslom - razmeštanjem svojih jedinica duž puta za Konjević Polje. Zašto je on to
2 radio? On je to radio zbog toga što se očekivalo da ogromna kolona od 12.000 do
3 15.000 ljudi - od kojih su mnogi bili članovi, čak pripadnici 28. divizije -
4 prođe tuda, a 6.000 do 7.000 njih je bilo naoružano. Oni su se kretali na sever,
5 paralelno sa putem između Bratunca i Konjević Polja.

6 Cele noći, dvanaestog na trinaesti, taj /?put/ je bio aktivna borbena
7 zona. Već ste čuli neka svedočenja o borbama na tom putu, a čućete i još
8 svedočenja od tri pripadnika posebne jedinice policije koja je tamo bila
9 raspoređena. Dvojica od tih naših svedoka bili su teško ranjeni ujutro 13. jula.

10 Tog dana, trinaestoga, pripadnici bosanske kolone počeli su da se
11 predaju. Neki su bili zarobljeni i ostavljeni na polju u Sandićima. Kao što ćete
12 se setiti, general Mladić se tada pojavio i rekao tim ljudima da će biti
13 razmenjeni i poslani u Kladanj ili u Tuzlu. Gospodin Borovčanin je otišao sa te
14 livade pre nego što je Mladić završio svoj govor i krenuo dalje na sever.
15 Zarobljenici su tada, čini se, uz pratnju sprovedeni ili odvedeni autobusima na
16 jug prema skladištu u Kravicama.

17 Teza Tužilaštva je da je gospodin Borovčanin organizovao zarobljavanje
18 tih ljudi sa namerom da se oni ubiju. Tužilaštvo takođe tvrdi da su oni ubijeni
19 i da su ih ubili podčinjeni gospodina Borovčanina u skladištu u Kravicama. Kamen
20 temeljac cele teze Tužilaštva je činjenica da je gospodin Borovčanin prošao
21 pored skladišta u Kravicama, popodne trinaestog i video leševe tamo, a to ste
22 videli na onom video snimku novinara Petrovića.

23 Da razmotrimo nekoliko aspekata onih dokaza, naročito pošto se to tiče
24
25
26
27
28
29
30

1 ključnog pitanja namere gospodina Borovčanina. Pre svega, imajmo u vidu da je
2 gospodin Borovčanin dobrovoljno pristao na razgovor sa Tužilaštvom 2002. godine.
3 U početku bez advokata i od svoje sopstvene volje je to priznao. On je sam rekao
4 da je bio na licu mesta i rekao je šta je tamo video. To nije nešto što bi čovek
5 bez rezervi dobrovoljno rekao ili priznao da je učestvovao u ubijanjima i
6 nameravao da se dese ta ubijanje.

7 Tužilaštvo kaže da je to samo taktička varka i da je morao to da prizna
8 jer nije imao izbora. Setićete se uvodne reči Tužilaštva kada je tužilac rekao:
9 "Naravno, morao je da prizna, zato što je to bilo na video snimku, to je
10 utvrđeno." Međutim, časni Sude, odakle taj video snimak? Dao im ga je gospodin
11 Borovčanin.

12 Moram to da ponovim, video snimak na kome se vide leševi ispred
13 skladišta u Kravicama je Tužilaštvu predao gospodin Borovčanin. Tužilaštvo do
14 tada nije imalo taj video snimak. Drugim rečima, kamen temeljac cele teze
15 Tužilaštva je nešto što je gospodin Borovčanin sam priznao i još im pružio
16 dokazni materijal za to.

17 Gospodin Borovčanin je dalje, u razgovoru sa Tužilaštvom, rekao da se
18 zaustavio na putiću prema skladištu koje je malo udaljeno od puta - kao što ste
19 videli na video snimku - da mu je rečeno da su zarobljenici pokušali da pobegnu,
20 da su ti ljudi koji su ubili neke u skladištu, da ti ljudi nisu iz policije.
21 Tada se on vratio u svoje auto, odvezao se u Bratunac i tamo je saznao da je
22 jedan od njegovih oficira ranjen.

23 Tužilaštvo traži od Vas da Vi dedukcijom zaključite iz ovih postupaka da
24
25
26
27
28
29
30

1 je gospodin Borovčanin nameravao da ti svi ljudi, svi ti muškarcu budu pobijeni
2 i da je time on učesnik udruženog zločinačkog poduhvata koji je imao tu nameru.

3 Časni Sude, to se protivi zdravom razumu. Kao prvo, imamo postupanje
4 gospodina Borovčanina i njegov dobrovoljni razgovor sa Tužilaštvom. Otvoreno
5 priznanje da je on video to što je video, a nije morao to da prizna, nije
6 postupak čoveka koji je nameravao da se dese ta ubistva.

7 Kao drugo, gospodina Borovčanina je celog 13. jula pratio novinar sa
8 video kamerom koji je snimao sve što je hteo, sve što je video. Tužilaštvo olako
9 otpisuje ovog novinara kao kvazi-novinara, međutim, poenta je u tome da je taj
10 novinar iz jedne ugledne televizijske stanice i imao je video kameru. Da je
11 gospodin Borovčanin imao nameru da se realizuju masovna streljanja muslimanskih
12 zarobljenika kada je vozio iz Potočara i rešavao pitanje cisterne, i posle toga
13 nastavio put putem Bratunac-Konjević Polje, da li bi on zaista poveo sa sobom
14 nekog ko ima video kameru ili bi ostavio tog čoveka u Bratuncu, a sam nastavio
15 dalje?

16 Tužilaštvo takođe tvrdi da je gospodin Borovčanin imao obavezu da
17 interveniše, pošto je video to što je video u skladištu. I oni izgleda tvrde da
18 ovo ne samo utvrđuje njegovu odgovornost po Članu 7(3) - komandnu odgovornost,
19 već i da taj propust da interveniše treba Vama da dokaže njegovu nameru da se
20 realizuju ta streljanja.

21 Časni Sude, dokazni materijal zaista pokazuje da se u skladištu bila dva
22 pripadnika 2. odreda iz Šekovića. Prema svedočenju iz druge ruke, koje smo čuli
23 u fazi izvođenja dokaza Tužilaštva, jedan od njih je bio Krsto Dragičević i on
24
25
26
27
28
29
30

1 je tražio da ga oslobode dužnosti na putu, da bi mogao da ode i raspita se kod
2 zarobljenika šta se desilo sa njegovim ocem, koji je u tom području prethodno
3 nestao. Njegov komandant, Rade Čturić, je krenuo sa njim jer se možda brinuo
4 šta će ovaj da uradi.

5 Međutim, gospodin Borovčanin za sve ovo nije znao u trenutku dok se
6 vozio u pravcu severa, putem Sandići-Konjević Polje.

7 Teza Tužilaštva o tome šta se dalje dešava je da se u skladištu u
8 Kravicama dešava planirano masovno streljanje i da pošto je streljanje počelo,
9 zarobljenici istrčavaju napolje, uspevaju za zgrabe jednu pušku, ubiju Krstu i
10 rane Čturića.

11 Gospodin Borovčanin, kada je kasnije došao do skladišta, dobio je drugu
12 informaciju, međutim. Njemu je rečeno da su zarobljenici - kao što sam ranije
13 pomenuo - pokušali da pobjegnu, i da nikakvi policajci nisu učestvovali u
14 ubijanju zarobljenika.

15 Tužilaštvo nije predložilo nikakve dokaze o tome koja je od ove dve
16 verzije tačna. Nisu predložili nikakve dokaze o tome šta se desilo, što je bilo
17 uzrok te pucnjave. Ono što znamo, zasigurno, je da su gospodina Borovčanina
18 panično zvali na njegovu motorolu i on lično nije čuo glas Čturića, jer njegova
19 motorola nije imala taj domet, jedino je čuo kako neko sa polja u Sandićima
20 odgovara, kako se javlja.

21 To je u izjavi samoj gospodina Borovčanina i to uz neke rezerve
22 potvrđuje i gospodin Petrović, a mi ćemo te dokaze podupreti rezultatima
23 terenske probe koja pokazuje da signal sa *Motorole* nema taj domet da bi se čulo

24

25

26

27

28

29

30

1 nešto iz skladišta u Kravicama, sa mesta gde se nalazio gospodin Borovčanin.

2 U vreme kada je gospodin Borovčanin prošao pored skladišta, Krsto je već
3 bio mrtav, a Čuturić je bio na putu natrag za Bratunac sa povređenim rukama.
4 Tako da, bar ta dva potčinjena gospodina Borovčanina, nisu činili zločine u
5 skladištu.

6 Nikakvi dokazi nisu predloženi u fazi izvođenja dokaza Tužilaštva koji bi
7 ukazivali da su drugi potčinjeni gospodina Borovčanina bili u skladištu, a još
8 manje da je on morao znati da su oni bili tamo. Naprotiv, dokazi pokazuju da
9 njegove jedinice nisu kontrolisale skladište u Kravicama. One su bile razmeštene
10 duž puta severnije, sprečavajući kolonu da pređe taj put.

11 Takođe ste čuli svedočenja da nije policija sprovodila zarobljenike sa
12 livade, već su to bili neki drugi. I takođe ste čuli svedočenje jednog
13 preživelog Muslimana iz tog skladišta koji je rekao da su ih čuvali neki drugi
14 ljudi, ne oni koji su ih čuvali na livadi u Sandićima.

15 Časni Sude, Tužilaštvo je tvrdilo, ili nekako ostavilo taj zaključak da
16 visi u vazduhu, da je skladište bilo u području koje bilo pod kontrolom jedinica
17 gospodina Borovčanina i zbog toga je on za to odgovoran. Međutim, to je i pravno
18 i činjenično netačno. Naši veštaci će Vam pokazati da jedinice MUP-a nisu
19 dobijale nikakve zone odgovornosti u vojnom smislu reči, one su ubacivane u već
20 postojeće zone odgovornosti jedinica vojske. Tvrdnja da je skladište bilo u zoni
21 odgovornosti MUP-a je jednostavno neistinito.

22 Isto tako ćete čuti od naših veštaka da su pripadnici specijalne
23
24
25
26
27
28
29
30

1 policije, uključujući gospodina Borovčanina, bili bez činova u julu 1995.
2 godine, nisu imali činove. On nije bio oficir, a još manje viši starešina.
3 Jedino njegovo ovlaštenje bilo je da komanduje policajcima u svojim jedinicama.
4 On nije imao nikakva ovlaštenja da bilo kom drugom vojniku da naređenje da nešto
5 uradi ili ne u radi.

6 I, časni Sude, ostavljajući po strani ove falinke u vezi toga ko je
7 zapravo ubijao u skladištu u Kravicama, kako se to desilo, i da li je gospodin
8 Borovčanin imao neka ovlaštenja da interveniše, mi sporimo jednu drugu,
9 fundamentalniju stvar. Tužilaštvo tvrdi da propust gospodina Borovčanina da
10 sprovede istragu pokazuje njegovu nameru da se desi to što se desilo. Ovo je
11 suprotno ne samo principima Krivičnog zakona već i ljudskoj prirodi, to što neko
12 nije želeo da se raspituje, da utvrdi da li se desio neki zločin, nije sproveo
13 istragu, ne može se izjednačavati sa namerom da se izvrši zločin.

14 Ovo nije predmet u kome jedan optuženi stalno posmatra iznova i iznova
15 kako njegovi potčinjeni počinjavaju zločine. Ovde se radi o jednom jedinom
16 događaju koji je zatekao ovog optuženog, koji se desio iznenada, i optuženi nije
17 imao razloga u tom trenutku da veruje da njegovi ljudi imaju bilo šta s tim.
18 Osim toga, on nema nikakva ovlaštenja da interveniše. Tako da, propust da
19 interveniše pod tim okolnostima, ne može nas navseti da zaključimo da je
20 gospodin Borovčanin nameravao da se ti zločini dese. I zaista, čućete i
21 svedočenja od dva svedoka koji će Vam opisati reakciju gospodina Borovčanina,
22 popodne 13. jula, kada se on vratio u Bratunac.

23 Gospodin Borovčanin je došao u policijsku stanicu Bratunac u vrlo
24 uzbuđenom stanju i zatražio je da ga se poveže sa štabom Bratunačke brigade.
25 Njegova dužnost - kao što ćete čuti od naših vještaka, dok je bio podređen
26 Vojsci Republike Srpske - bila je da prijavi bilo kakvo krivično ponašanje

27
28
29
30

1 svojim vojnim starješinama. Čak i ako se pretpostavi - a mi to ne prihvatamo -
2 da je bilo ko iz 2. odreda Šekovića mogao, eventualno da je možda sudjelovao u
3 događajima u skladištu u Kravici bez znanja gospodina Borovčanina. Njegova
4 prevashodna dužnost bila je da prijavi ono što je znao o počinjenju ili o
5 eventualnom počinjenju zločina i da o tome obavijesti, raportira u lancu
6 komandovanja.

7 Kao što ćete takođe čuti od naših vještaka, odgovornost za daljnje
8 istrage i - ukoliko bude potrebno - krivično gonjenje bilo je na
9 vlastima/organima brigade. Tako je propisano propisima. Ali što je još važnije,
10 takođe razumno, u svjetlu privremene prirode komande gospodina Borovčanina. On
11 nema resurse da preduzme istrage i nema jurisdikciju nad bilo kim, osim nad
12 svojim ljudima. U tom kontekstu, više primjerenije je bilo da su se takva
13 izvještavanja i istrage odvijale prema brigadi.

14 A, navodni presretnuti razgovor sa Krstićem? Nećemo izvoditi nikakve
15 konkretne dokaze o tome. Mi osporavamo da je osoba sa kojom razgovara general
16 Krstić - gospodin Borovčanin. Ali, čak i da to jeste bio gospodin Borovčanin,
17 mislimo da kada pogledate taj razgovor u svjetlu ukupnih dokaza, teško da on
18 može pokazati da je gospodin Borovčanin sudjelovao u nekoj široj krivičnoj
19 zavjeri, u namjeri pogubljenja hiljada Muslimana, civila i zatvorenika.

20 Časni Sude, takođe ćete čuti, ili pročitati, dokaze o dobrom karakteru
21 gospodina Borovčanina. To je čovjek koji ima zaista "osjećaj časti ratnika." On
22 "zaista ima osjećaj za kompromis u vrijeme krize i nastojanje da se izbjegne
23 nasilje." To nisu moje riječi, to su riječi, to je mišljenje jednog američkog
24
25
26
27
28
29
30

1 generala koji je radio sa gospodinom Borovčaninom tokom provođenja Dejtonskog
2 mirovnog sporazuma.

3 U zaključku, časni Sude, naše izvođenje dokaza i naša teza je, zapravo,
4 dodavanje konteksta i perspektive dokazima koje je već izveo tužilac. Mi smo
5 uvjereni - kada budete imali priliku da razmotrite sve te dokaze - da ćete
6 vidjeti da gospodin Borovčanin nije imao namjeru, namjera mu nije bila masovno
7 ubisto. Namjera mu nije bilo prisilno premještanje, niti mu je bila namjera
8 počinjenje bilo kakvih drugih zločina za koje ga se tereti.

9 On je činio sve što može da se nosi sa humanitarnim konsekvencama i
10 posljedicama preuzimanja teritorije na kojoj se nalazilo 30.000 civila koji su
11 bili prestrašeni i koji su očajnički željeli da odu. Istovremeno, on je
12 pokušavao da obavi borbene dužnosti koje su mu date u odgovoru na stvarnu i
13 kredibilnu borbenu prijetnju. To prirodno podrazumijeva uzimanje zarobljenika i
14 to je normalna i možda nepovoljna, neprijatna posljedica borbi i ozbiljni
15 zločini koji su kasnije počinjeni protiv tih zatvorenika.

16 Ali, to staviti na teret gospodina Borovčanina i reći da je on znao za
17 to unaprijed, bez ikakvih smislenih dokaza za to, i koristeći njegovu saradnju
18 sa drugima u vojnim pitanjima je nepravedno i nekorektno. Zapravo, to graniči sa
19 pokušajem da se nametne kolektivna odgovornost za te zločine bez da se pokuša
20 razmotriti suštinske elemente krivične odgovornosti, kao što je pojedinačna
21 namjera.

22 Časni Sude, ja sam se relativno nedavno priključio ovom predmetu i ovom
23 suđenju. Želim da ponovim da mi je čast što se pojavljujem pred ovim časnim
24
25
26
27
28
29
30

1 Vijećem i pred cijenjenim kolegama, i zaista mi je čast što zastupam gospodina
2 Borovčanina i bila mi je čast što sam se mogao obratiti u njegovo ime.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Gosnell.

4 Mislim da sada možemo preći na prvoga svjedoka.

5 Dozvolite da Vam ukratko objasnim šta će se danas dešavati. Zbog
6 nepredviđenih okolnosti, moraćemo završiti u 13.25h, umjesto u 13.45h. Da bismo
7 nadoknadili to izgubljeno vrijeme, dogovorili smo se da pauze skratimo na 20
8 minuta, tako da ćemo kao i obično imati dvije pauze, ali će one trajati samo 20
9 minuta. Prvu ćemo početi za nekih 12 minuta, a u međuvremenu možemo početi sa
10 prvim svjedokom, a onda ćemo napraviti pauzu u 10.20h.

11 [Svjedok je ušao u sudnicu]

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobar dan, profesore.

13 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobar dan.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro došli na Međunarodni sud. Kao kao
15 što znate, Vi ste pozvani kao vještak, pozvala vas je Odbrana optuženog
16 Ljubomira Borovčanina, kojem se ovdje sudi. Vi ćete početi uskoro svoje
17 svjedočenje, a prije nego što to uradite, naš pravilnik traži da date svečanu
18 izjavu, a tekst te izjave Vam je dala sudska poslužiteljica. U tekstu piše da
19 ćete tokom svjedočenja govoriti stinu.

20 Molim Vas, izvolite, pročitajte taj tekst glasno i to će biti vaša
21 svečana izjava pred nama.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: Hvala lijepa. Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu
2 istinu i ništa osim istine.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Molim Vas da se raskomotite.
4 Gospodin Lazarević će Vam se predstaviti, on će biti prvi koji će Vas
5 ispitivati. Nakon njega će unakrsno ispitivanje obaviti drugi advokati.
6 Gospodine Lazareviću, imate riječ.

7 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude.

8 SVJEDOK: MLADEN BAJAGIĆ

9 Ispituje g. Lazarević:

10 P: [na B/H/S-u] Dobro jutro, doktore Bajagić. Mi smo, naravno, imali
11 prilike da se sretnemo više puta do sada, ali, ovaj, za potrebe zapisnika, ja ću
12 Vam se i formalno predstaviti. Moje ime je Aleksandar Lazarević i ja, zajedno sa
13 mojim kolegama zastupam Odbranu gospodina Ljubomira Borovčanina pred ovim
14 Tribunalom.

15 Molim Vas sad, radi zapisnika da nam kažete Vaše ime i prezime?

16 O: Ja se zovem Mladen Bajagić.

17 P: Jedno malo upozorenje pre nego što krenemo sa pitanjem. A... pošto Vi i
18 ja govorimo istim jezikom, da bi izbegli situaciju u kojoj će doći do
19 preklapanja između vaših odgovora i mojih pitanja, ja bi' Vas samo zamolio da
20 sačekate dok ja završim pitanje. To ćete moći da vidite u transkriptu ispred
21 sebe, kada prestane da ide onda možete da dajete odgovor. Time izbegavamo
22 probleme koje možemo stvoriti prevodiocima.

23 Doktore Bajagić, možete li nam reći kada i gde ste rođeni?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam rođen 5. aprila 1962. godine u Sarajevu, tadašnja
2 Socijalistička Republika Bosna i se... Hercegovina u okviru sastava SFRJ.
3 P: Kažite mi gde ste završili osnovnu i srednju školu?
4 O: Osnovnu i sre... osnovnu i srednju školu završio sam u Sarajevu.
5 P: Da li ste nakon završetka srednje škole upisali fakultet?
6 O: Da.
7 P: Možete li mi reći koji? Da l' ste ga završili? Ako jeste, kada?
8 O: Upisao sam Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu i
9 diplomirao 1988. godine.
10 P: Nakon završetka fakulteta, da li ste stekli još neke druge akademske
11 titule?
12 O: Da. U pe... u periodu od 1997. godine do 2000. godine pohađao sam
13 magistarske studije na f... na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu
14 i te, 2000. godine, stekao zvanje magistra političkih nauka.
15 P: Hvala Vam najlepše. Sad...
16 O: Posle... posle toga, upisao sam doktorske studije i odbranio doktorsku
17 disertaciju 2006. godine takođe na Fakultetu političkih nauka u Beogradu i
18 stekao zvanje doktora političkih nauka iz oblasti međunarodnih odnosa.
19 P: Hvala Vam najlepše.
20 Možete li mi sada samo još reći koje je bilo - h...hteo bih da prođemo
21 ukratko kroz vašu radnu biografiju - nakon završetka fakulteta, koje je bilo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vaše prvo zaposlenje? Šta ste radili?

2 O: Još pre završetka fakulteta i jedan period posle završetka, znači,
3 fakulteta osnovnih studija, bavio sam se novinarstvom kao i angažmanom u
4 tadašnjem "društvenopolitičkim organizacijama" koje su postojale u tom periodu u
5 Bosni i Hercegovini.

6 P: Kad kažete "društvenopolitičke organizacije", možete li nam samo reći
7 šta pod tim pojmom podrazumevate, pošto je, pretpostavljam, taj pojam relativno
8 stran ljudima koji nisu sa tog prostora?

9 O: Pa, u to vreme, dakle, u svim republikama na prostoru bivše
10 Jugoslavije postojalo je nekoliko političkih organizacija čiji je rad
11 objedinjavao Savez komunista - tadašnji. Između ostalog, to su bile Savez
12 socijalističke omladine i Savez socijalističko... e... Socijalistički savez radnog
13 naroda.

14 P: Hvala Vam najlepše.

15 Možete li nam reći kako je daš... dalje tekla Vaša radna karijera?

16 O: 1992. godine sam se zaposlio u tadašnjoj Službi nacionalne
17 bezbednosti - budući Resor državne bezbednosti Ministarstva unutrašnjih poslova
18 Republike Srpske.

19 P: Hvala Vam lepo.

20 Možete li mi samo reći, na kojim ste se poslovima... na... a... na kojim ste
21 poslovima radili u okviru Službe nacionalne bezbednosti Republike Srpske?

22 O: S obzirom da sam imao visoku školsku spremu, zaposlio sam se na
23 radnom mjestu operativnog radnika, odnosno, operativca Resora državne
24 bezbednosti.

25 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, evo, predlog je da sada
26
27
28
29
30

1 napravimo pauzu.

2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

3 ... Početak pauze u 10.19h

4 ... Sjednica nastavljena u 10.43h

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sjesti.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite nastaviti, gospodine

7 Lazarević. Sledeća pauza biće u podne.

8 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Imaću to na umu i hvala Vam, časni

9 Sude.

10 P: [na B/H/S-u] Doktore Bajagić, pre nego što smo otišli na pauzu, Vi

11 ste nam rekli da ste dobili posao u Službi nacionalne bezbednosti Republike

12 Srpske i da ste bili operativni radnik.

13 Da bi to samo malo razjasnili, koji su to poslovi operativnog radnika u

14 Službi nacionalne bezbednosti koje ste obavljali?

15 O: To podrazumeva, u najkraćem, realizaciju obaveštajnih i

16 kontraobaveštajnih poslova.

17 P: Možete li samo malo da nam objasnite, pošto smo ovdje mi ipak laici,

18 šta znači realizacija obaveštajnih i kontraobaveštajnih poslova? Šta ste Vi

19 konkretno radili?

20 O: To znači prikupljanje obavještajnih saznanja, izrada obavještajnih

21 studija i njihovo ustupanje, je li tako, nosiocima političke vlasti vezano za

22 sve oblike ugrožavanja nacionalne bezbednosti i realizaciju nacionalnih

23 interesa.

24 P: Hvala Vam najlepše.

25 I, tokom Vašeg angažovanja u tadašnjoj Službi nacionalne bezbednosti, a

26 kasnije je to bila tako Resor državne bezbednosti, možete li nam reći da li ste

27 u odnosu na taj prvi nivo na kome ste radili, da li ste možda u međuvremenu

28

29

30

1 napredovali u službi? Da li ste stekli možda neki ve... viši položaj?

2 O: Ne. Čitav period rada u Resoru državne bezbednosti, radio sam na
3 poslovima operativnog radnika.

4 P: Kažite mi, koliko ste se dugo zadržali na tim poslovima?

5 O: U Resoru državne bezbednosti radio sam do kraja decembra 1995.
6 godine, kada sam na svoju inicijativu prekinuo radni odnos.

7 P: Kažite mi, nakon toga šta ste radili? Kojim ste se poslovima bavili?

8 O: Od januara 1996. godine, stalno sam se nastanio u Beogradu i od
9 septembra hilja... m...m 1996. godine sam se zaposlio na tadašnjoj Policijskoj
10 akademiji, kao asistent pripravnik na predmetu Sistem državne bezbednosti.

11 P: Nakon toga, kažite mi da li ste napredovali u univerzitetskoj
12 karijeri?

13 O: Da, kada sam stekao zvanje magistra političkih nauka, dobio sam i
14 akademsko zvanje asistenta. Poslije toga sam imao zvanja predavača, višeg
15 predavača i profesora. Znači predavača, višeg predavača i profesora na Višoj
16 školi unutrašnjih poslova. A posle sticanja naučnog zvanja doktora političkih
17 nauka na Kriminalističko-policijskoj akademiji sam dobio zvanje docenta.

18 P: Kažite mi samo, da li i sada obavljate te iste poslove?

19 O: Da. Bavim se, znači, kao predavač radom na visokoškolskoj ustanovi
20 koja se sada zove Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu.

21 P: Možete li mi samo reći koji su to predmeti koje Vi predajete tamo?

22 O: Trenutno predajem sledeće predmete: Međunarodna bezbednost,
23 Metodologija obaveštajnog rada, Sistemi bezbednosti i Terorizam i političko
24

25

26

27

28

29

30

1 nasilje. Imaju još neki, ali vezani su za veće nivoe studiranja, specijalističke
2 i master studije. Mislím da je ovo što sam rekao prethodno dovoljno.

3 P: Apsolutno. Dakle, osim nastavnim radom, da li ste se Vi bavili i
4 naučnoistraživačkim radom?

5 O: Rad na fakultetu podrazumeva nastavni i istraživački rad u svakom
6 slučaju. Tako da sam se bavio istraživačkim radom, samostalno i u okviru
7 pojedinih istraživačkih projekata.

8 P: Da li ste objavljivali neke naučne radove? Ne bih hteo naravno da
9 prođemo kroz svaki od njih, ali ako možete da nam kažete koji bi po Vašem
10 mišljenju bili Vaši najznačajniji projekti?

11 O: Pa, do sada sam objavio 50-ak naučnih stručnih članaka u nacionalnim
12 i međunarodnim zbornicima ili časopisima, ali svakako su najznačajnije
13 monografije i udžbenici koje sam do sada objavio.

14 P: Možete li nam reći njihove naslove?

15 O: Znači, radi se o tri monografije. Prva je *Uloga obavještajne*
16 *zajednice u spoljnoj politici - studija slučaja SAD*. Dva izdanja monografije
17 *Bezbednost sveta - od tajnosti do javnosti*, koja se bavi strukturom i analizom
18 obaveštajno-bezbednosnih sistema u svetu. I konačno četvrta, knjiga i udžbenik
19 *Osnovi bezbednosti*.

20 P: Hvala Vam najlepše.

21 Da li ste tokom vašeg profesionalnog rada bili gostujući predavač na
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nekim drugim fakultetima osim na Vašem matičnom? Ako jeste, kažite nam na kojem?

2 O: Da. Na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, Fakultetu bezbednosti i
3 nekim privatnim univerzitetima u Beogradu.

4 P: I samo još par pitanja u vezi sa tim. Da li ste tokom vašeg
5 profesionalnog rada saradivali sa nekim međunarodnim organizacijama?

6 O: Da. Posebno u okviru projekta "Reforme policije i policijskog
7 školstva u Srbiji", prevashodno sa Organizacijom za evropsku bezbednost i
8 saradnju i Savetom evrope.

9 P: Hvala Vam, najlepše.

10 I samo radi obaveštenja, znači, Vaša ekspertiza je pred ovim Tribunalom
11 u sistemu elektronske sudnice sa brojem 4D499 a Vaš *Curriculum vitae* je sa
12 brojem 4D500, tako da se ja dalje neću zadržavati na ovoj temi.

13 I sada bih hteo da pređemo na nešto drugo.

14 Recite mi, molim Vas, kada ste prvi put stupili u kontakt sa timom
15 Odbrane gospodina Borovčanina?

16 O: To je bilo u proleće 2007. godine, mislim, kraj aprila/početak maja,
17 ne bih znao tačno reć'.

18 P: Kažite mi sada, na koji način je došlo do kontakta između Vas i
19 Odbrane gospodina Borovčanina?

20 O: Prvo telefonski kontakt i dogovor za neki radni sastanak, a onda smo
21 se i lično videli.

22 P: Možete li nam reći gde je to bilo?

23 O: S obzirom na moje profesionalne obaveze, zamolio sam članove tima
24 Odbrane da do tog susreta dođe na... u mom kabinetu, znači, na Kriminalističko-

25

26

27

28

29

30

1 policijskoj akademiji.

2 P: A... kažite mi, šta Vam je tada rečeno šta bi trebalo da bude predmet
3 Vaše ekspertize?

4 O: Članovi tima Odbrane gospodina Borovčanina su mi predočili da bi tema
5 moje ekspertize trebala da bude organizacija i nadležnost Ministarstva
6 unutrašnjih poslova Republike Srpske u periodu 1992.-1995. godina.

7 P: I Vi ste, naravno, prihvatili da budete ekspert. I kada je Vaše
8 imenovanje formalno prihvaćeno od strane registra ovog Tribunala, možete li mi
9 reći da li ste imali još kontakata sa preds...predstavnicima Odbrane gospodina
10 Borovčanina?

11 O: Da. To je bilo nekoliko telefonskih kontakata /sic/ i nekoliko ličnih
12 kontakata.

13 P: Da li ste od Odbrane gospodina Borovčanina dobili potrebnu
14 dokumentaciju za sačinjavanje Vašeg ekspertskog izveštaja?

15 O: Da. Upravo ovi sastanci su bili u funkciji toga.

16 P: I osim dokumentacije koja je pomenuta i obuhvaćena vašim izveštajem,
17 da li ste od gospodina Borovčanina dobili Vaše prvo drugu dokumentaciju?

18 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Izvinjavam se. Pogrešno sam izgovorio
19 "Odbrana gospodina Borovčanina". U transkriptu na stranici 30 stoji u retku 23...
20 Oprostite, 31 "Da li Vam je gospodin Borovčanin dao neke dokumente", ja sam htio
21 da kažem "Da li Vam je Odbrana gospodina Borovčanina dala neke dokumente."

22 Hvala Vam.

23 G. LAZAREVIĆ:

24 P: [na B/H/S-u] Je l' potrebno da ponovim pitanje, izvinite?

25

26

27

28

29

30

1 O: Jasno... jasno mi je pitanje. Ne.

2 P: Hvala Vam lepo.

3 Ali, tokom sačinjavanja Vašeg ekspretskog izveštaja, da li ste koristili
4 neka druga dokumenta koja niste dobili od gospodina Borovčanina? Od Odbrane,
5 izvinjavam se ja.

6 O: Da. Koristio sam i neka druga dokumenta. Smatrao sam da tema i onakva
7 struktura kakvu sam ja zasnovao u svojoj ekspertizi zahteva i konsultaciju sa
8 određenom stručnom literaturom i drugom istraživačkom građom koja je dostupna
9 kao javni izvori.

10 P: Hvala Vam najlepše.

11 I da Vas pitam, pre ovog dolaska sada u Hag kada svedočite pred ovim
12 Tribunalom, da li ste već dolazili u Hag?

13 O: Da. To je bilo krajem novembra/početkom decembra 2007. godine. Moj
14 borava... moj boravak je trajao šest-sedam dana, ja mislim.

15 P: A, kažite mi sad, molim Vas, ko je /sic/ bio povod tog vašeg boravka
16 u Hagu, u novembru 2007.?

17 O: Kao što sam već rekao, kontaktirajući sa timom Odbrane gospodina
18 Borovčanina izrazio sam želju, i inicijativu sam dao, da se pokuša upriličiti
19 jedna takva poseta, jedna takva moja poseta Hagu i Tribunalu, u skladu sa
20 propisima. Prvenstveno da bih, je li tako, video kako to sve izgleda i što sada
21 znam, što mi je jako pomoglo.

22 P: Tokom tog boravka u Hagu, da li ste imali prilike da se susretnete
23 lično sa gospodinom Borovčaninom?

24 O: Da. Po odobrenju, znači, zaduženih službi Haškog tribunala. Jednog
25 popodneva od tih dana koje sam boravio, ostvario sam posjetu gospodinu
26 Borovčaninu u zatvorskoj prostoriji Scheveningena.

27

28

29

30

1 P: A, da li ste Vi bili tada sami sa gospodinom Borovčaninom?

2 O: Ne. Bila su prisutna tri člana tima Odbrane gospodina Borovčanina.

3 P: I kažete mi samo još jednu stvar. Po vašem najboljem sećanju, koliko
4 je trajao taj susret tada?

5 O: Mislim da je susret trajao negde oko sat i po, ne znam tačno, do dva,
6 uz neku kraću pauzu, isto po nekom pravilu. Ne bih tačno znao, nisam obraćao
7 pažnju na takve detalje. Sat i po sigurno.

8 P: Tokom tog susreta, možete li nam reći o čemu ste razgovarali sa
9 gospodinom Borovčaninom i članovima tima njegove Odbrane?

10 O: Prevažadno se vodio razgovor o opštem metodološkom okviru, kao
11 osnovi za izradu mog ekspertskeg izveštaja.

12 P: Da li je - bilo gospodin Borovčanin, bilo neko drugi iz tima njegove
13 Odbrane - uticao na sadržaj Vaše ekspertize i zaključc...ke koje ste u njoj
14 izneli?

15 O: S obzirom da je tema ekspertskeg izvještaja, odnosno moja analiza,
16 bila svima poznata, tim Odbrane gospodin Borovčanin /sic/, samo su mogli načelno
17 znati pojedine elemente moje ekspertize. Samo načelno, ali nisu imali nikakv
18 uticaj na sadržaj, ni na poglavlja ni celine u sadržaju, a posebno na zaključke.
19 To ne bih ni dozvolio, jer ipak, iza tog izveštaja stojim ja.

20 P: Hvala Vam najlepše.

21 Vi ste nam već rekli da ste prilikom Vašeg boravka u Hagu imali priliku
22 da se sretnete sa gospodinom Borovčaninom. Možete li mi reći da li ste Vi, pre
23 toga - znači pre novembra pro...o... prošle godine imal... - da li ste poznavali
24 gospodina Borovčanina?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Zvanično, dakle, lično sam ga upoznao 2002. godine, kao jednog od
2 učesnika - a u čemu sam i ja učestao /sic/ - naučno-stručnog skupa posvećenog
3 problemima terorizma u svijetu. Taj skup je bio održan u Banja Luci.

4 P: Hvala Vam najlepše.

5 Izvinite. Samo radi zapisnika, koje se godine to, ovaj, ta...to -

6 O: 2002. godine.

7 P: Hvala Vam lepo.

8 I sad, nakon susreta koji ste imali ovde u pritvos...prитvorskoj jedinici
9 u Hagu, da li ste imali priliku da se ponovo susretnete sa gospodinom
10 Borovčaninom? I ako jeste recite kada je to bilo i pod kojim uslovima?

11 O: Da, veoma kratko. Mislim početkom leta ove godine, gospodina
12 Borovčanca /sic/ sam video na nekih par minuta prilikom njegovog boravka, je li
13 tako, u... posjete porodici, ne znam šta je sve tačno bilo. I to je bio vrlo
14 kratak... kratko viđenje u nekih par minuta, pet-šest.

15 P: Možete li mi reći gde se to odigralo?

16 O: Znači, susret se... do susreta je došlo ispred kuće na periferiji
17 Bijeljine, u nekom selu, gdje vjerovatno žive roditelji gospodina Borovčanina.

18 P: Da li je još neko bio prisutan tom Vašem susretu?

19 O: Da, članovi tima Odbrane, koji su i sada u sudnici.

20 P: Kažite mi još, kako je uopšte došlo do toga da Vi tada budete u
21 Bijeljini?

22 O: Moja rođena sestra živi u Bijeljini. Bio sam, znači, u posjeti
23 porodici. U telefonskom razgovoru - s obzirom da sam bio na tim prostorima - sa
24 članovima tima Odbrane zamolio sam ih da mi omoguće i obezbede jedno kraće

25

26

27

28

29

30

1 putovanje koje je podrazumijevalo obilazak u krugu znači, Bijeljina do
2 Srebrenice i natrag. S ciljem, eto, čisto iz radoznalosti da vidim te prostore,
3 iako sam i rođen na prostoru Bosne i Hercegovine, nikada nisam bio u tim nekim
4 malim gradićima. Nisam imao priliku.

5 P: I, samo da ovu temu odvedemo do kraja. Između 2002. godine kada ste
6 rekli da ste prvi put upoznali gospodina Borovčanina i dolaska ovde u Hag, da li
7 ste sretali gospodina Borovčanina u tom periodu?

8 O: Između -

9 P: 2002. i 2007.? Znači, od Banja Lu -

10 O: Ne, apsolutno ne.

11 G. LAZAREVIĆ: Moram samo da korigujem transkript. Dakle, u... na strani 34
12 u redu 11, pitanje je bilo između "2002. i 2007." a ne "danas".

13 P: I, samo još da završimo s ovom temom. Kako biste Vi vaše poznanstvo
14 sa gospodinom Borovčaninom okarakterisali?

15 O: Pa, ako se radi o nekoliko viđenja, mogao bi' ga okarakterisati jedva
16 kao obično poznanstvo.

17 P: Hvala Vam najlepše.

18 Gospodine Bajagiću, sada ću Vas pitati šta se nalazi pred Vama na stolu?

19 O: Preda mnom se nalazi jedan primerak mog ekspertskeg izveštaja. Jedan
20 regulator sa dokumentima koji hronološki prate, je li tako, moj izveštaj i još
21 jedan regulator ima u torbi do, ali nemam prostora da stavim sve ovde na sto.

22 P: Hvala Vam najlepše.

23 Možete li nam sada, samo ukratko, objasniti strukturu Vaše ekspertize?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kao što znamo, ekspertiza nosi naslov "Ministarstvo unutrašnjih
2 poslova Republike Srpske, organizacija i nadležnost", znači, "1992.-1995.
3 godine." A, prema priloženom sadržaju, u ekspertizi vidi...vidite da ona ima pet
4 poglavlja. 1. poglavlje - Opšti kontekst; 2. poglavlje - Nastanak i razvoj MUP-
5 a, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske; 3. poglavlje - Rukovođenje
6 i komandovanje u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske; 4. poglavlje
7 - Izveštavanj... Informisanje, Izveštavanje i informisanje u Ministarstvu
8 unutrašnjih poslova, i konačno 5. poglavlje - Činovi i funkcionalne odz... oznake
9 u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske.

10 Naravno, pre ovih poglavlja, dat je jedan spisak akronima i skraćenica
11 da bi se mogao tečnije čitati tekst ovog izveštaja.

12 P: Hvala Vam najlepše.

13 I samo još jedno pitanje u vezi sa tim. Tih pet poglavlja, da li ona
14 sadrže neka podpoglavlja?

15 O: U svakom slučaju da. To su opšti naslovi, pet globalnih tema, znači
16 pet poglavlja i svako od tih poglavlja, odnosno, prva tri poglavlja imaju i
17 svoje podcjeline.

18 P: Hvala Vam najlepše.

19 I sada bih hteo da pređem na sam predmet Vaše ekspertize. I Vi ste u
20 vašoj ekspertizi - to je dokaz 4D499 - pod nazivom "Opšti kontekst" dali
21 definiciju policije u paragrafu 4, to se nalazi na strani 4 na B/H/S-u, i na
22 strani 4 na engleskom u e-court-u. Znači, to je paragraf 4.

23 I tu ste naveli da se policija može definisati kao organ državne vlasti
24 čija je primarna funkcija održavanje javne bezbednosti društvene zajednice, a
25 čiju svr...svrhu poseduje zakonom data ovlašćenja, uključujući i primenu sile.

26 Kažite mi sad, polazeći od ove definicije, koja bi bila osnovna funkcija
27 policije?

28
29
30

1 O: Pa, polazeći od ove definicije ili... i mnoštva drugih pojmovnih određenja policije,
2 u najopštijem smislu, osnovnu funkciju policije bi mogli definisati kao funkciju policije da
3 štiti i služi. Odnosno, da realizuje poslove i zadatke, znači, očuvanja Javne bezbjednosti i
4 mira, poretka itd.

5 P: I, polazeći od Vašeg iskustva, da li ova definicija koju ste dali specifična za
6 policiju Republike Srpske ili je ta definicija univerzalnog karaktera?

7 O: Ne bih..ne bih želio da se shvati da je ovo definicija karakteristična samo ili
8 specifična za Republiku Srpsku, ova definicija može da se primeni - a radi se o jednoj radnoj
9 definiciji, znači, za potrebe ovog izveštaja - može da se primeni na bilo koju policijsku
10 organizaciju u svetu.

11 P: Hvala Vam najlepše.

12 I sada bih hteo da pogledamo u Vašoj ekspertizi, u tački 6 - to je strana 5... u e-courtu
13 na B/H/S-u i 5 na engleskom. Znači, osim osnovne funkcije prevencije i represije kriminaliteta,
14 Vi ste naveli da policija ima i socijalno-uslužni segment.

15 Možete li nam reći šta ste pod time konkretno podrazumevali?

16 O: Pa inače se u..u modernoj naučnoj misli kaže da je policija dadužena /sic/, je li
17 tako, da štiti i služi. Ovaj deo funkcije policije da štiti, znači da se bavi javnim redom i
18 mirom, suzbijanjem.. prevencijom, suzbijanjem kriminaliteta i drugim poslovima koji joj se stave
19 u nadležnost. A uslužno.. socijalno-uslužni segment, ili takva.. takav dio policijske funkcije,
20 podrazumjeva ono da služi i po.. podrazumijeva nekoliko poslova i zadataka ili obaveza policije u
21 zajednici. Možemo i da nabrojimo šta bi u to moglo spadati: to je pružanje pomoći starim
22 iznemoglim licima; pružanje pomoći mlađim licima, je li tako; pružanje pomoći alkoholisanim i
23 drugim licima koja se nalaze u nekom delikatnom stanju; kao i promocija bezbednosti i edukacija
24 šire društvene zajednice u toj oblasti.

25 P: I, pogledamo sad samo tačku 8 Vaše ekspertize, to je takođe strana 5 na B/H/S-u i na
26 engleskom u sistemu e-courta, kažite mi šta su po Vašem mišljenju osnovne grupe policijskih

27
28
29
30

1 zadataka?

2 O: Pa, uz ovu uslužno... socijalno-uslužni segment, odnosno, tu funkciju
3 policije, druge dve grupe globalne zadataka, odnosno, policijskih zadataka su
4 sigurno održavanje reda i poretka i borba protiv kriminala.

5 P: Hvala Vam -

6 O: Uopšte govoreći borba protiv kriminala. Znači, prevencija i represija
7 kriminala.

8 P: Hvala Vam najlepše.

9 O: Molim.

10 P: I sada bih hteo da pređemo na jednu drugu temu, a to je bezbednost.
11 Možete li nam reći šta predstavlja generalno pojam bezbednosti? I ja bih Vas
12 uputio na paragraf 11, Vašeg izveštaja.

13 G. LAZAREVIĆ: To je na strani 6 na B/H/S-u i takođe ista strana na
14 engleskom.

15 O: Paragraf 11 u mom izveštaju govori o sistemu nacionalne bezbednosti
16 koji zahteva, je li tako, i potpuno razumevanje pojma bezbednosti. Bezbednost je
17 zaista širok i teško d...definišući pojam, ali ja ću to pokušati u najkraćim
18 crtama.

19 Bezbednost prevashodno ima dve strane, objektivnu i subjektivnu stranu.
20 U objektivnom smislu bezbednost podrazumeva odsustvo pretnji po stečene
21 vrednosti za pojedinca, društvo itd. A, u subjektivnom odsustvo straha od
22 ugrožavanja tih stečenih vrednosti ili gubljenja tih stečenih vrijednosti. To je
23 jedna /sic/ veoma često korišćeno pojmovno određenje bezbednosti u... unutar
24 savremenih studija bezbednosti.

25 Pored toga, bezbednost u svakom smislu podrazumeva i to da je on jedna
26 od osnovnih ljudskih potreba, vrednosti i interesa. I na kraju, bezbednost je
27 sigurno jedan od osnovnih atributa države, jedna od osnovnih funkcija države.

28 P: I hvala Vam, najlepše.

29 Naravno, ovo o čemu ste govorili povlači sledeće pitanje a to je: šta
30

1 predstavlja sistem bezbednosti?

2 O: S...svaka država da bi ispunila svoje funkcije zbog kojih postoji, pa i
3 u oblasti bezbednosti, mora da organizuje određen sistem - kako ga ja ovdje
4 nazivam sistem bezbjednosti kao podsistem ili deo sistema izvršne vlasti, koji
5 podrazumeva oblik organizovanja funkcionisane /sic/ društva. Odnosno, skup mera,
6 aktivnosti i organizacija koje su zadužene - da ne bih baš citirao - za
7 dostizanje, očuvanje i unapređenje bezbednosti u punom smislu riječi, a to je
8 poznatu u teoriji kao termin - nacionalna bezbednost.

9 G. LAZAREVIĆ: Hvala Vam lepo. I sada bih hteo samo da pogledamo paragraf
10 14 Vaše ekspertize, to je strana 5 u e-court-u na B/H/S-u i 6, a na engleskom je
11 strana 7.

12 P: Šta nam možete reći o subjektima sistema bezbednosti? Kakvu ste
13 podelu Vi napravili u ovom paragrafu?

14 O: Po...postoji mnoštvo različitih klasifikacija subjekata bezbjednosti,
15 kao osnovnih elemenata svakog sistema bezbjednosti. Ja sam u svom izveštaju
16 naveo jednu od mogućih, da bi se što lakše mogao pratiti dalji sadržaj ove
17 ekspertize, i po ovoj klasifikaciji ovde predloženoj subjekti sistema
18 bezbednosti se mogu grupisati u tri... svrstati u tri grupe. To su konvencionalni,
19 nekonvencionalni i suplementarni subjekti sistema bezbjednosti.

20 P: Možete li nam, samo ukratko, reći u vezi ova tri sistema? Kažite mi
21 samo, ukratko, šta je to konvencionalni, šta je nekonvencionalni, šta je
22 suplementarni? Koji su subjekti u okviru toga?

23 O: U konvencionalne, dakle klasične, tradicionalne subjekte sistema
24 bezbjednosti u svakom slučaju ulaze Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno

25

26

27

28

29

30

1 policija, vojska kao drugi. Obavještajne, kontraobavještajne i druge ustanove
2 bezbednosti organizovanja u obaveštajno-bezbednosne sisteme na nacionalnom
3 nivou. Sudski sistem, tužilaštvo, carinski sistem, razne inspekcije kao i organi
4 za izvršenje krivičnih sankcija itd.

5 U nekonvencionalne subjekte sistema bezbednosti možemo svrstati
6 zakonodavne organe, ovisno od prirode političkog sistema, je li tako, da li je
7 parlament ili skupština. Izvršne organe, takođe ovisno koja je vrsta političkog
8 sistema da li je to... ko je nosilac izvršne vlasti. Organi spoljnih poslova,
9 znači, Ministarstva spoljnih poslova i to je to.

10 Konačno, imajući u vidu onu... jednu od osnovnih funkcija policije a to je
11 ono pored štiti i služiti, postoje suplementarni subjekti sa kojima policija...
12 i policija, a i drugi tradi... konvencio... nekonvencionalni subjekti imaju određene
13 veze. U suplementarne subjekte sistema bezbednosti možemo ubrojiti lokalnu
14 zajednicu i organe lokalne samouprave, javne službe, poslovne sisteme
15 organizacije, obrazovne, naučno-obrazovne institucije, nevladine organizacije,
16 verske ustanove i same građane.

17 P: Hvala Vam najlepše.

18 I a... u vezi sa tim, šta nam možete reći o policiji kao subjektu sistema
19 bezbednosti?

20 O: Pa, policija je u sva... policija u svakom smislu predstavlja - bez
21 obzira o kojoj državi se radi - jedan od osnovnih subjekata sistema
22 bezbjednosti. Jednostavno ne postoji ozbiljna, moderna država u svijetu koja
23 nema svoju policijsku organizaciju.

24 P: Hvala Vam najlepše.

25 Vi ste u Vašem izveštaju u paragrafu 18, to se nalazi na strani 8 B/H/S
26 verzije i strani 8 engleske verzije koristili termin "Upravne radnje policije u
27 redovnim uslovima". Možete li mi navesti šta se to smatra upravnim radnjama
28 policije i na koji način se one klasifikuju?

29

30

1 O: Pa, kao što sam rekao, sadržaj policijske funkcije, odnosno djelokrug
2 rada i nadležnost rada policije detaljno su precizno definisani različitim
3 pravnim propisima. Pored činjenice da ti pravni...pravni propisi, odnosno zakoni
4 i podzakonski akti dalje, obrazlažu šta je nadležnost policije. Oni se takođe i
5 bave definisanjem zakonskih ovlašćenja policije za preduzimanje upravnih radnji
6 u izvršenju poslova i zadataka koji su u policijskoj nadležnosti.

7 To su, ustvari, policijske dužnosti ili kako je to na mojim prostorima,
8 je li tako, definisano kao policijska ovlašćenja.

9 P: I ja bih sad hteo da malo pobliže objasnimo upravne radnje policije
10 Republike Srpske, bar one koje su postojale u -

11 O: Ja se izvinjavam. Nisam odgovorio na... Je li može?

12 P: Izvite, ako sam Vas prekinuo.

13 O: Nisam odgovorio na drugi deo pitanja.

14 U nauci o policiji se govori da se polic... upravne radnje policije mogu
15 klasifikovati u dve osnovne grupe. To su upravne radnje policije koje se
16 primjenjuju prema stvarima i upravne radnje policije koje se primjenjuju prema
17 licima. Posle ćemo, verovatno, detaljnije govoriti i o jednim i o drugima.

18 P: Hvala Vam najlepše i izvite još jednom ako sam Vas prekinuo u Vašem
19 odgovoru.

20 A... možete li mi reći, u vreme jula 1995. godine, koji je to bio propis
21 koji je regulisao ovlašćenja policije Republike Srpske?

22 O: To je bio Zakon o unutrašnjim poslovima iz 1994. godine.

23 P: Hvala Vam najlepše.

24 G. LAZAREVIĆ: Sada bih hteo da pogledamo u e-court u dokaz broj 4D358.

25 P: U Vašem registratoru to je tabulator broj 67. To je ... /nečujno/
26 registrator.

27

28

29

30

1 O: Ja se izvinjavam. Da, našao sam taj tabulator.

2 G. LAZAREVIĆ: I hteo bih prvo da pogledamo član broj 40 - . I hteo bih
3 prvo da pogledamo član 40 ovog zakona - to je na stranama 4 /sic/ u... na B/H/S-u,
4 a na engleskom je strana 8.

5 P: Imate li Vi pred sobom član 40 sada?

6 O: Da.

7 P: Možete li mi reći, koja je to upravna radnja policije propisana
8 članom 40?

9 O: Članom 40 Zakona o unutrašnjim poslovima - kao što vidimo - propisano
10 je ovlašćenje policije da... za izdavanje potrebnih naređenja građanima,
11 preduzećima i drugim pravnim licima.

12 G. LAZAREVIĆ: Hvala Vam najlepše. Pređimo sada na član 41 ovog zakona,
13 to je na strani 4 na B/H/S-u...

14 O: Da.

15 P: ...a na engleskom je to strane 8 i 9. Znači, možete li mi reći koja je
16 to upravna radnja regulisana članom 41?

17 O: Članom 41 predviđena je upravna radnja legitimisanja, odnosno,
18 utvrđivanja identiteta lica, po meni, i dovođenje lica nadležnom organu.

19 P: Pogledajmo -

20 O: Znači, dva ovlašćenja su u članu 41. legitimisanje, odnosno
21 utvrđivanje identita lica i drugo je privođenje i dovođenje nadležnom orfganu.

22 P: Hvala Vam najlepše.

23 G. LAZAREVIĆ: Pogledajmo sada sledeći član, to je 42. Na B/H/S-u je to
24 ista strana, na engleskom se nalazi na strani 9, u sistemu e-courta.

25 P: Možete li mi reći koja je to upravna radnja predviđena ovim članom?

26 O: Ovim članom, znači članom 42, predviđena je upravna radnja a...

27

28

29

30

1 obaveštenja i upozoravanja lica ili pozivanja lica radi obaveštavanja i davanja
2 upozorenja.

3 G. LAZAREVIĆ: Pređimo na član 43, on se nalazi na stranama 4 i 5 u
4 verziji na B/H/S-u, a na engleskom je na stranama 8 i 10.

5 P: O kojim se upravnim radnjama ovde radi?

6 O: Ovde se radi o... u ovom, znači u članu 43 ovog zakona radi se, na
7 prvoj strani privođenje i zadržavanje lica.

8 P: Hvala Vam najlepše.

9 Pređimo sada na član 46., u verziji na B/H/S-u to se nalazi na strani 5,
10 u engleskoj na stranama 10 i 11. Znači, član 46, koja je to upravna radnja koju
11 je policija ovlašćena sa radi?

12 O: Ovaj član predviđa jednu od upravnih radnji dosta karakterističnu za
13 većinu, verovatno, policija. Znači, pravo upravne radnje da se ko... koristi tuđe
14 saobraćajno sredstvo i sredstvo veze. Posluživanje, znači, tuđim saobraćajnim
15 sredstvom i sredstvom veze.

16 P: I kažete mi, da li je to... na koji je način regulisano pitanje toga?

17 O: Pa, to piše i ovde da u nekim iznimnim situacijama pripadnici, znači,
18 policije Ministarstva unutrašnjih poslova mogu da se posluže tuđim prevoznim
19 sredstvom, znači privatnim prevoznim sredstvom, i sredstvom veze s time da sve
20 ono što bude neki materijalni trošak i to imaju obavezu da posle nadoknade
21 vlasniku tog sredstva - da li je veze ili prevoznog sredstva.

22 G. LAZAREVIĆ: Hvala Vam najlepše.

23 Pređimo sada na član 48. To je takođe strana 5 na B/H/S-u, a na
24 engleskom to je na strani 11. Koja je to upravna radnja koja je predviđena ovim
25 članom?

26 SVJEDOK: Prema članu 48 policija je ovlašćena da na upravnu radnju,
27 /sic/ koju možemo najkraće reći da je to prikupljanje podataka i obaveštenja.

28

29

30

1 P: Hvala Vam najlepše.

2 G. LAZAREVIĆ: I sada bih hteo da pređemo na član 50. To je na B/H/S-u na
3 5. strani, a na engleskom na 11. strani u sistemu e-courta.

4 P: Možete li mi sada reći u vezi upravnih radnji predviđenih članom 50?

5 O: Član 50 predviđa upravne radnje, a to je upotreba sredstava prinude i
6 ovde se ona taksativno nabrajaju u ovom članu. Ja mogu i da i' kažem, to je:
7 upotreba fizičke snage, upotreba gumene palice, službenih pasa, vodenog mlaza,
8 gasnog oružja, drugih gasnih sredstava itd. I kao... i sredstava za vezivanje.

9 G. LAZAREVIĆ: I, pogledajmo sada sledeći član, to je član 51. On se
10 nalazi na stranicama 5 i 6 na verziji u B/H/S-u, na engleskom je to strana 12.

11 P: Šta ovaj član predviđa u pogledu upotrebe vatrenog oružja?

12 O: Ovaj član 51, znači, definiše ovlašćenje policije za upotrebu
13 vatrenog oružja. I u članu se dalje - koliko nabrzinu vidim - preciziraju uslovi
14 pod kojima policija ima pravo da upotrijebi ovo ovlašćenje.

15 G. LAZAREVIĆ: I samo pogledajmo još član 52, koji je na sledećoj strani.
16 Takođe i na engleskom, na strani 12.

17 O: Da?

18 P: Možete li mi reći samo šta predviđa član 52?

19 O: Član 52, u najslobodnijoj interpretaciji, podrazumeva neku proceduru
20 upotrebe vatrenog oružja u smislu da se to vatreno oružje, je li tako, može
21 upotrijebiti samo ako nijedno drugo sredstvo prinude nije moglo efikasno da
22 doprinese realizaciji policijskog zadatka. Kao i obavezu svakog ovlašćenog
23 službenog lica, znači, koje ima pravo na nošenje i upotrebu vatrenog oružja da
24 izda upozorenje pre njegove upotrebe. I da, je li tako, pazi u skladu sa ovim
25
26
27
28
29
30

1 na sve druge zakonske uslove, je li tako, koji moraju da se ispune da bi se
2 vatreno oružje upotrebilo.

3 P: Hvala Vam na...najlepše na ovome.

4 I Vi ste nam tokom *proofinga*, koji smo sa Vama imali, napomenuli da je
5 ovaj zakonski tekst objavljen u avgustu 1995., ali, također - što se može videti
6 naravno iz preambule ovog propisa - ali da se i on samo ustvari prečišćen tekst
7 i da su to ustvari propisi koji su iza 1994. godine bili na snazi i važili su i
8 u julu 1995. godine. Je l' tako?

9 O: Da. Da, da, to je... tako i piše "Zakon o unutrašnjim poslovima, novi
10 prečišćeni tekst", ali suština je to.

11 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, samo da razjasnim u
12 transkriptu. Mislim da u verziji na engleskom stoji "dopunjeni i revidirani
13 tekst", a mi sugerišemo da bi ispravan prevod trebao da bude "konsolidovani
14 tekst".

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] O tome ćemo se pobrinuti i hvala Vam
16 što ste to primetili, gospodine Lazarević.

17 Možete nastaviti.

18 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

19 P: [na B/H/S-u] I sada, kada smo prošli kroz neke od propisa koji
20 definišu ovlašćenja policije Republic...ke Srpske, mislio sam na ovaj zakon koji
21 smo upravo prošli. Možete li ga uporediti sa propisima drugih zemalja koji
22 regulišu istu materiju? Postoje li sličnosti, razlike?

23 O: Kako...kako da ne. Postoje čak i dva pristupa na koji način se regulišu
24 upravne radnje policije u drugim policijskim organizacijama u svetu. Negde se
25 navode samo neke opšte, a posle se unutrašnjim propisima definišu sve ostale
26 specifikovane policijske... policijska ovlašćenja. Dok, postoje primeri koji
27 izuzetno precizno, jasno nabrajaju more, more policijskih ovlašćenja koja
28 njihove policije imaju u pojedinim zemljama. Čak se ta policijska ovlašćenja ne

29

30

1 definišu samo zakonom o policiji u drugim zemljama, nego i nekim drugim
2 zakonima. Zakon o borbi protiv organizovanog kriminala, protiv terorizma itd.
3 Neki od primera su dati u mom ekspertsom izveštaju.

4 P: Hvala Vam najlepše. I sada bih hteo samo ako možemo da pogledamo
5 paragraf 33, Vašeg ekspertsog nalaza.

6 G. LAZAREVIĆ: To je na strani 11, u sistemu is... e-courta na B/H/s-u, na
7 engleskom se nalazi na strani 12.

8 I ja sam u tome pronašao termin "stanje državne nužde".

9 Možete li nam reći šta podrazumevate pod stanjem državne nužde?

10 O: Pa, stanje državne nužde kao neki institut nije samo svojstven
11 prostorima na kojima se nalazi, je l' tako, Republika Srpska. Svaka država se
12 može nalaziti u dva stanja - u mirnodobskom stanju i nekom vanrednom stanju,
13 vanrednim okolnostima, odnosno, nemirnodobskom stanju. Ta nemirnodobska stanja,
14 ili nemirnodobske uslove u kojima se država nađe, možemo nazvati stanje državne
15 užd... nužde i ono podrazumeva nekoliko varijacija na tu temu.

16 P: Kažite mi, kako se ovaj termin "stanje državne nužde" može primeniti
17 na situaciju u Republici Srpskoj u periodu 1992. godina - 1996. godina?

18 O: Svakako. Najekstremniji... najekstremnije varijacije stanja državne
19 nužde su stanje neposredne ratne opasnosti i ratno stanje. Ta dva oblika stanja
20 državne nužde karakteristična su i za Republiku Srpsku u periodu 1992.-1995.
21 godine.

22 P: Hvala Vam lepo.

23 G. LAZAREVIĆ: Sada bih hteo u sistemu e-courta da pogledamo sledeći
24 dokument, to je dokument 4D219.

25 P: Kod Vas u tabulatoru on se nalazi pod brojem 2.

26 G. LAZAREVIĆ: I ono što bih hteo da pogledam, to je na drugoj strani na
27 engleskom... na engleskoj verziji to je na strani četiri.

28
29
30

1 To je amandman 35 na Ustav Republike Srpske objavljen u službenom glasniku
2 Republike Srpske 11. novembar 1994. godine Sarajevo. Pogledajte sad, molim Vas,
3 amandman 35.

4 Na osnovu ovog amandmana, u čemu se... u čemu je razlika između stanja
5 neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja?

6 O: Uopšte, razlika između stanja neposredne ratne opasnosti i ratnog
7 stanja je u tome što ratno stanje podrazumeva već otpočete oružane sukobe na
8 dijelu teritorije ili teritoriji jedne zemlje ili u širem smislu. Dok stanje
9 neposredne ratne opasnosti podrazumijeva prepoznavanje postojanja ozbiljne
10 prijetnje od izbijanja oružanih sukoba.

11 P: Hvala Vam lepo.

12 I tu imamo, pod 3, i vanredno stanje. Možete li nam... a... možete li nam
13 reći šta predstavlja vanredno stanje shodno ovom amandmanu?

14 O: Pa, podrazumeva, znači, odstupanje od normalnog funkcionisanja
15 ustavni /nerazgovijetno/, znači ugrožavanje bezbjednosti ljudskih prava i
16 sloboda tačno po amandmanu 35 to znači.

17 P: I, pogledajmo stav 2 amandmana 35. Ta... kažite mi u kojoj meri se
18 proširuju ovlašćenja predsednika Republike Srpske u odnosu na druge organe
19 republike kao što je na primer skupština?

20 O: S obrijom /sic/ da znamo prvo tačku 1, da Narodna skupština ovde
21 odlučuje o ratu i miru. U tački 2 ovog amandmana, se kaže da u slučaju
22 nemogućnosti narodna skupština da... da se sastane Narodna skupština - što se
23 konstatuje na osnovu izjave predsjednika - ratno stanje, neposrednu opasnost
24 proglašava predsjednik Republike. U tom smislu i on dobiva po amand...mand...manu
25 ovlašćenja da proglašava neposrednu ratnu opasnost i ratno stanje.

26 P: Hvala Vam najlepše.

27 I, do sada smo govorili o ustavnim amandmanima i 1994. godini kada su
28 oni doneti, a možete li mi samo reći da li je stanje državne nužde - o kome smo

29

30

1 prethodno govorili - postojalo u Republici Srpskoj i pre 1994. godine?

2 O: Stanje državne nužde postojalo je u Republici Srpskoj pre 1994.
3 godine, i to u obliku neposrednog ratnog, znači, stanja neposredne ratne
4 opasnosti. Ja mislim, ne znam tačno da se radi o aprilu 1992. godine kada je na
5 teritoriji tadašnje s...Srpske Republike BiH, posle Republike Srpske proglašena
6 neposredna ratna opasnost. Mislim čak da se radi o dokumentu, da sam ga čitao,
7 da je 15. april u pitanju.

8 P: Hvala Vam lepo.

9 G. LAZAREVIĆ: 'Ajte onda da pogledamo taj dokument u sistemu e-courta,
10 to je 4D527.

11 P: To se nalazi u Vašem registratoru, tabulator broj 3. Da li je to
12 odluka o kojoj ste govorili?

13 O: Da. Vidimo u drugom redu odluku o proglašenju neposredne ratne
14 opasnosti i mobilizaciji TO na c...celokupnoj teritoriji SR BiH i imam dobru
15 memoriju, 15. april je 1992. godine.

16 P: Hvala Vam najlepše.

17 A... stanje državne nužde o kome ste govorili, da li se ono odražava i na
18 policiju, u smislu njenih ovlašćenja, odnosno upravnih radnji o kojima smo
19 govorili?

20 O: Da. Pa ka... pa kako da ne. U svakom slučaju, bilo koje stanje državne
21 nužde izaziva direktne posljedice po rad i funkcionisanje organa državne uprave.
22 Takav je slučaj i sa policijom koja je u takvim situacijama, je li tako, nekim
23 drugim zakonskim propisima u odnosu na proglašeno ratno stanje, znači, zakonskim
24 propisima dobila i neka posebna... posebne zadatke, a s tim u vezi i posebne...
25 pravo na izvršenje posebnih upravnih radnji, odnosno ovlašćenja.

26

27

28

29

30

1 P: A... možete li se... možete li mi samo reći koji je to bio zakon koji je
2 propisivao delovanje i rad policije u situacijama državne nužde?

3 O: To je Zakon o primeni zakona o unutrašnjim poslovima u vreme
4 neposredne ratne opasnosti, ratnog stanja, iz novembra 1994. godine, tačnije,
5 29. novembra.

6 P: Hvala Vam najlepše.

7 Mi ćemo se tokom vašeg ispitivanja više puta pozivati na ovaj zakon, ali
8 bih hteo da Vam samo postavim jedno generalno pitanje u vezi sa tim. Da li su
9 upravne radnje koje ovaj zakon predviđa trajnog karaktera?

10 O: Ne. Kao što se i stanje državne nužde smatra privremenim, bez obzira
11 o kom se obliku radi - ratnom stanju ili stanju neposredne ratne opasnosti -
12 tako zakon definiše sve upravne radnje policije koje taj novi zakon donosi vrede
13 samo dok traje takvo stanje državne nužde. Znači, sta... ratna... ratno stanje,
14 neposredna ratna opasnost. Po prekidu, je li tako, tih oblika stanja državne
15 nužde, policija nema dalje na t... pravo na takva ovlašćenja.

16 P: Hvala Vam. I da bi razumeli o čemu se ovde govori, ja bih Vas uputio
17 na fusnotu 20 Vašeg ekspertskeg izveštaja.

18 G. LAZAREVIĆ: Ona se u sistemu elektronske sudnice nalazi na stranama 12
19 i 13, dok se u engleskoj verziji nalazi na strani 13.

20 P: Možete li mi reći koje su to najkarakterističnije upravne radnje koje
21 predviđa Zakon o primeni zakona on... unutrašnjim poslovima?

22 O: Prema zakonu koji ste spomenuli, ja sam u svom ekspertskeg izveštaju
23 izdvojio neke najkarakterističnije situacije, odnosno, dopunjene ili nove
24 upravne radnje. I ovde sam ih, znači, taksativno nabrojao. Mogu to i sada da
25 uradim:

26 1) To je zabrana svih prilaza odeđenom lokalitetu ili objektu i
27 onemogućavanje napuštanja tog lokaliteta ili objekta bez odobrenja. Okay.

28 P: Osim nje, izvedite -

29 O: Ova upravna radnja nije predviđena redovnim zakonom. Radi se o sasvim
30

- 1 novoj -
- 2 2) Uvođenje posebno režima saobraćaja za motorna vozila na određenim
- 3 područjima, lokalitetima. Takođe, sasvim nova upravna radnja.
- 4 3) Zabrana nošenja, upotreba... i upotrebe oružja i municije, eksplozivnih
- 5 materija na javim mjestima osim za službena lica, ako ih nose u skladu sa
- 6 pravilima vršenja svoje službe. Nešto izmjenjena upravna radnja koja već
- 7 postoji, je li tako. Znamo da policija ima pravo nošenja oružja.
- 8 4) Zabrana točenja, konzumiranja alkoholnih pića na javim mjestima.
- 9 Takođe, sasvim nova upravna radnja. Obu...
- 10 5) Obustavljanje prevoza i prometa oružja, eksplozivnih materija na
- 11 određenim lokalitetima, osim za potrebe vojske i Ministarstva unutrašnjih
- 12 poslova. Nešto modifikovana, izmjenjena upravna radnja u odnosu na redovne.
- 13 6) Naređivanje licima boravka na određenom mjestu ili zabrana
- 14 nap...napuštanja određene...određenog prostora sa obavezom javljanja policiji. Nova
- 15 upravna radnja koja nije predviđena prethodnim za... znači zakonom u mirnodobskim
- 16 uslovima.
- 17 7) Je zabrana prelaska državne granice, osim za jednu užu kategoriju
- 18 lica i to je takođe nova upravna radnja. Po 8...
- 19 8) Je otkaz boravka određenim kategorijama lica, takođe nova upravna
- 20 radnja. Dalje imamo preduzimanje...
- 21 9) Preduzimanje određenih mjera prema pojedinim fizičkim i pravnim
- 22 licima kojima se odstupa od načela nepovredljivosti, je li tako, nekih sloboda,
- 23 privatne prepiske itd. Dopunjena, modifikovana upravna radnja. Imamo pozivanje
- 24 lica radi obaveštenja i upozorenja, njihovo prisilno dovođenje bre... bez
- 25 prethodnog pismenog pozivanja, dopunjena, modifikovana. Određivanje mjera
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 zadržavanja lica je sledeća, kao i vršenje legitimisanja, pretres stana, znači,
2 stana i lica uz obaveznu pripravnost oružja za eventualnu upotrebu. Redovna
3 upravna radnja, odnosno ovlašćenje policije dopunjeno specifikum obaveznosti
4 pripravnosti oružja za eventualnu upotrebu.

5 P: Hvala Vam, gospodine Bajagiću. Ovaj, samo radi zapisnika, govorili
6 smo o fusnoti 20 iz Vašeg izveštaja, pošto u sistemu e-courta izgleda pogrešna
7 strana bila prikazana, a ovo je sad obično vreme kada uzimamo pauzu.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U čemu je stvar?

9 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Sad je 12.00h.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Čuo sam, ali ima li neki problem?

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Strana 47, red devet kaže fusnota 20 na
12 engleskom. To je na strani navodno 13, a ustvari je na strani 10.

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Stvar je u tome što to nisu
14 odgovarajuće strane u izveštaju, te strane koje su na e-courtu.

15 ... Početak pauze u 12.01h

16 ... Sjednica nastavljena u 12.23h

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sedeti.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Lazareviću.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

2 P: [na B/H/S-u] Gospodine Bajagiću, ja sam, ovaj, upravo završio sa
3 jednim delom Vaše ekspertize kada smo uzeli ovu pauzu. I sada bih hteo da pređem
4 na drugo poglavlje iz Vaše ekspertize, a to je "Nastanak i razvoj MUP-a
5 Republike Srpske" i kroz ovu temu ćemo malo brže proći.

6 Vi ste u poglavlju koje nosi naslov "Opšti okvir" - i to je u tački 39
7 Vašeg izveštaja, to se nalazi na strani 14 u *e-court* u verziji na B/H/S-u, a
8 takođe na strani 14 u verziji na engleskom jeziku - naveli veliki broj
9 dokumenata i događaja koji su po Vašem mišljenju imali poseban značaj za period
10 1991. do... 1992. i genezu krize u Bosni.

11 Ja ne želim sada da s Vama prolazim kroz sve ove delove Vaše ekspertize.
12 Samo bih Vas molio da nam kažete - na osnovu ove tačke 39 - koje su to
13 okolnosti, prema Vašem mišljenju, koje su presudno uticale na odluku o
14 formiranju MUP-a Republike Srpske, tadašnje ustvari Srpske Republike Bosne i
15 Hercegovine, a koji je kasnije postao MUP Republike Srpske?

16 O: Pa, ovde je napravljen jedan spisak nekih dokumenata koji tretiraju
17 opštu političku situaciju na prostorima, je li tako, bivše Jugoslavije i
18 tadašnje Bosne i Hercegovine. Iz tog konteksta mogu da se izvuku i neki
19 dokumenti koji su, između ostalog, uticali na opredeljenje da dođe do, je li
20 tako, prvo stvaranja prvih obrisa, znači, Ministarstva unutrašnjih poslova
21 današnje Republike Srpske.

22 P: Kažite mi sad, prema Vašem mišljenju, kakav je bio značaj
23 Cutileirovog plana? A posebno činjenice odustajanja od već dogovorenog plana od
24 strane tadašnjeg predsednika Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine Alije
25 Izetbegovića?

26 O: Pa, Cutileirov pra... plan u jednom dužem procesu svog finalnog
27 donošenja sigurno predstavlja jednu osnovu koje su se držale sve političke
28
29
30

1 strane u Bosni i Hercegovini, kao bazu za organizaciju svojih organa državne
2 uprave, pa i Ministarstva unutrašnjih poslova. Cutileirov plan - prema onoj
3 verziji koju sam imao prilike da čitam - u svom poglavlju D, govori o pravu tri
4 entiteta u okviru jedinstvene Bosne i Hercegovine za osnivanje organa državne
5 uprave, a time i Ministarstva unutrašnjih poslova, kao posebnog organa državne
6 uprave.

7 I taj plan je u prvi mah bio prihvaćen od sve tri strane koje su bili
8 akteri tadašnje političke krize u Bosni i Hercegovini. U svakom slučaju, prvo
9 prihvatanje, pa odustajanje jedne strane, dakle, tada gospodina Alije
10 Izetbegovića od toga, sigurno je imao, je li tako, taj čin negativan /sic/
11 odjek kod ostalih strana i odrazio se onako kako se odrazio.

12 P: Ja m...mislim da nije neophodno da gledamo sada Cutileirov plan.

13 G. LAZAREVIĆ: Samo radi zapisnika, da konstatujemo da se radi o
14 dokumentu koji se već nalazi u sistemu e-courta, i koji je već bio korišćen pred
15 ovim Sudom. To je 4D169, ili prevod koji se može naći pod 1D1156.

16 P: A dokument koji bih ja hteo sa Vama da pogledam i koji bi hteo da
17 čujem Vaš komentar tog dokumenta je 4D174, to je u Vašem regulatoru tabulator
18 broj 4. I radi opisa, radi se o depeši sa kolegijuma MUP-a Bosne i Hercegovine
19 od 01.04.1992. godine.

20 P: Možete li mi -

21 O: Da, vidimo taj dokument.

22 P: - možete li mi reći, kakav je Vaš komentar ovog dokumenta? O čemu on
23 govori?

24 O: U najkraćem, ovaj dokument govori o sastanku stručnog kolegija
25 tadašnjeg Ministarstva unutrašnjih boslo...poslova Bosne i Hercegovine na kome se

26

27

28

29

30

1 govori o upravo tom sarajevskom planu i mogućoj implementaciji Cutileirovog
2 plana, a u smislu otpočinjanja, na neki način, decentralizacije Ministarstva
3 unutrašnjih poslova na tri entitetske cjeline i stvaranja zasebnih Ministarstava
4 unutrašnjih poslova. S obzirom na strukturu, je li tako, zaposlenih u
5 Ministarstvu unutrašnjih poslova, pa je na najvišim funkcijama primetno je da su
6 na sastanku prisustvovali najviši funkcioneri Ministarstva unutrašnjih poslova
7 Bosne i Hercegovine u vrijeme počev od ministra, zamenika i svih onih drugih
8 funkcionera koji su činili stručni kolegij.

9 P: I pogledajte samo... izvinite, pogledajte samo u prvom delu ove depeše,
10 možete li mi reći kakve su bile generalne postavke pripadnika tadašnjeg
11 kolegijuma Ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine?

12 O: Pa, generalne...generalne postavke tiču se toga da se bilo već
13 pristupilo nekim prvim fazama reorganizacije organa unutrašnjih poslova i
14 njihovih službi bezbednosti. To je osnovno. I na kolegijumu je već, je li tako,
15 upoznato da su već napravljeni, je li tako, određeni zakonski temelji udareni
16 Ministarstvu unutrašnjih poslova srpske strane, odnosno, Srpske Republike Bosne
17 i Hercegovine.

18 P: Hvala Vam najlepše.

19 Vi ste u paragrafima 46 do 53, to se nalazi na stranama 16 do 18 Vašeg
20 ekspertskog nalaza na B/H/S-u, na engleskom su to strane od šezdes... 16 do 19 u
21 sistemu e-courta, govorili o procesu nelegalnog naoružavanja pripadnika SDA kao
22 jednom od razloga koji su doveli do osnivanja Ministarstva unutrašnjih poslova
23 tadašnje Srpske Republike Bosne i Hercegovine. I u tom smislu ste analizirali
24 razne knjige i dokumenta koja su sadržana u fusnotama u ovim relevantnim
25 paragrafima Vaše ekspertize.

26 Možete li nam samo ukratko - ja ne želim da se na ovome previše
27 zadržavamo - reći o ovoj pojavi? Dakle, govorimo o naoružavanju pripadnika SDA,
28 kako je ova pojava uticala na stanje bezbednosti u Socijalističkoj Republici
29 Bosni i Hercegovini?

30

1 O: U svakom slučaju, razlozi za nastanak MUP-a, pa time i uzimanje u
2 obzir Cutileirovog plana ne čanči /sic/ da su to jedini razlozi produbljivanja
3 krize. Jedan od razloga je sigurno i aktivnosti operativne sve tri strane na
4 terenu.

5 Jednu od tih aktivnosti sam posebno ovde uzeo /nerazgovijetno/ jer se
6 tiče o analizi razloga stvaranja prvih državnih organa buduće Republike Srpske,
7 a to je činjenica o tajnom, ilegalnom naoružavanju određenih formacija na
8 prostoru Bosne i Hercegovine još tokom 1991. godine i neposredno pred proleće
9 1992. godine. Sigurno je da su takve činjenice koje nisu mogle ostati u potpunoj
10 tajnosti presudno uticale na pogoršanje bezbednosne situacije i time na
11 opredeljenje, je li tako, da se krene u realizaciju projekta osnivanja na - u
12 skladu sa onim zakonima koji su donijeti - osnivanje Ministarstva unutrašnjih
13 poslova Republike Srpske.

14 P: Vi ste dalje u vašoj ekspertizi govorili i o aktivnostima HDZ kao
15 političke stranke hrvatskog korpusa u Bosni i Hercegovini i njihovim težnjama za
16 političkom i svakom drugom diferencijacijom od centralnih vlasti u Sarajevu u
17 paragrafima 54 do 59, Vaše ekspertize. Radi se o stranama 18 i 19, u verziji na
18 B/H/S-u, a stranama 19 i 20, na engleskom jeziku.

19 I moje pitanje je isto kao i prethodno, kako su ove aktivnosti -
20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Lazareviću, prevodioci Vas
21 mole da kada čitate transkript, čitate malo sporije.

22 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Izvinjavam se, paziću.

23 G. LAZAREVIĆ: [na B/H/S-u] Znači, radi se o stranama 18 i 19 u e-courtu,
24 to je verzija na B/H/S-u, a strane 19 i 20 na engleskom jeziku, takođe u e-
25 courtu.

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Bajagiću, da li je potrebno da ponovim pitanje?

2 O: Ne.

3 P: Hvala Vam lepo. Onda Vas molim da odgovorite.

4 O: Pa, kao što i piše u pojedinim paragrafima moga izveštaja, obratio
5 sam pažnju i na, znači, treću stranu, koja ima određen udjel u genezi i
6 generisanju krize u Bosni i Hercegovini. To je da kažemo, uslovno rečeno,
7 hrvatska strana. Zbog... meni je to bilo posebno indikativno zbog godina i datuma
8 kada se spominju prvi neki politički državni organi u okviru hrvatskog korpusa.
9 Posebno činjenica da se već 1990. godine govori o postojanju neke Herceg Bosne,
10 kao i činjenica da su i oni pravili svoju... svoje vojne i bezbjednosne formacije
11 tipa Hrvatskog vijeća odbrane itd.

12 U svakom slučaju, kao što je to bilo i za ovu... centralne vlasti u
13 Sarajevu, tako se govori i o hrvatskim, znači, nastojanjima za nekom političkom
14 i svakom drugom diferencijacijom. I sve su to uzroci zbog kojih se može... koji se
15 mogu u...vesti u kontekst, je li tako, razloga do kojih je došlo /sic/, je li
16 tako, i aktivnosti koje je preuzela treća, srpska, strana.

17 P: Sada bih hteo da pređemo na sledeću temu Vaše ekspertize, a to je
18 nastanak i razvoj MUP-a Republike Srpske u periodu 1991.-1993. godina. I u vašoj
19 ekspertizi, on je obrađen u paragrafima 60 do 91, i ja ću sa Vama proći kroz
20 samo nekoliko detalja i dokumenata.

21 Pogledajte prvo, molim Vas, paragraf 61 Vaše ekspertize.

22 G. LAZAREVIĆ: To se nalazi u sistemu e-courta na strani 20, a na
23 engleskom to se nalazi na strani 21.

24 P: Vi tu kažete da su sve tri vladajuće nacionalne stranke nastojale
25 ostvariti što dominantniji uticaj na MUP tadašnje Socijalističke Republike Bosne
26
27
28
29
30

1 i Hercegovine. Možete li mi ovo samo malo pobliže objasniti?

2 O: Kako da ne. Pa, s obzirom na međustranački dogovor koji je postignut
3 na vrhu političke državne vlasti u Bosni i Hercegovini, u to vrijeme, na takav
4 način su dijeljene po tačnim procentima i funkcije u pojedinim organima državne
5 uprave. I pored tog stranačkog dogovora, međustranačkog dogovora, dolazilo je do
6 kršenja, iz različitih razloga, tog dogovora gdje su sve tri, je li tako,
7 stranke, odnosno, kadrovi koje su delegirale sve tri nacionalne stranke u
8 Ministarstvu unutrašnjih poslova nastojale zauzeti što bolju poziciju, ili a...a...a
9 ravnopravno nastojati ostvariti što veći uticaj na ka... ukupnu kadrovsku politiku
10 u Ministarstvu unutrašnjih poslova tadašnje SR Bosne i Hercegovine.

11 Dakle, to je bio jedan proces koji je ravnopravno bio usmeren ka tom ka...
12 kadrovskoj problematici od sve tri strane.

13 P: Vi ste, dalje u svom nalazu, govorili o popuni kadrova Ministarstva
14 unutrašnjih poslova i ulozi SDA u slanju pripadnika muslimanskog nacionalnog
15 korpusa na obuku za policajce u Hrvatsku. Možete li mi reći na koji se način ova
16 pojava odražavala na ukupnu bezbednosnu situaciju u Bosni i Hercegovini?

17 O: Pa, prvo, Ministarstvo unutrašnjih poslova tadašnje Bosne i
18 Hercegovine je, znači, organ državne uprave i dio je izvršne vlasti i izvršna
19 vlast ima pravo da daje generalne smjernice o kadrovskoj politici unutar
20 Ministarstva unutrašnjih poslova. Veoma je indikativno da su samostalno
21 političke stranke, odnosno, u ovoj situaciji Stranka demokratske akcije
22 ostvarivala određen, čak i presudan uticaj na upravu za kadrove tadašnjeg
23 Ministarstva unutrašnjih poslova u Bosni i Hercegovini. O tome sam i naveo par
24 nekih konkretnih primera u ovom izveštaju.

25 P: Ja bih hteo samo jedan da pogledamo.

26 G. LAZAREVIĆ: Radi se o dokumentu 4D167 i ako možemo da pogledamo taj
27 dokument u sistemu e-courta.

28
29
30

1 P: Radi se o depeš... Stanice javne bezbednosti Bratunac od 16.03.1992. U
2 Vašem registratoru to je tabulator broj 5.

3 Možete li nam reći o čemu se radi u ovom dokumentu? Kakav je vaš
4 komentar?

5 O: Dokument je jedan od načina izveštavanja, je li tako, više
6 organizac..., znači, višeg nivoa organizacije u odnosu na Stanicu javne
7 bezbjednosti Bratunac. Govori se upravo o određenom broju vojnih obveznika
8 muslimanske nacionalnosti koji su boravili na obuci u tada još Socijalističkoj
9 Republici Hrvatskoj, u okviru MUP-a Hrvatske.

10 Pa, čak ovde načelnik, je li tako, ili... znači, Stanice javne
11 bezbjednosti a...a navodi specifikovano da ne zna po čijem nalogu i preporuci su
12 ti vojni obveznici iz Bratunca bili na nekim obukama u MUP-u Hrvatske. I,
13 iznosi, je li tako, procjenu da građani srpske nacionalnosti nemaju poverenja u
14 takve... takva lica, s obzirom na njihovu mogućnost angažovanja u rezervnom
15 sastavu milicije itd.

16 P: I, samo ako možete da mi kažete ko je potpisao ovaj dokument?

17 O: Dokument je potpisao tadašnji načelnik Stanice javne bezbjednosti
18 Hodžić Senad, koliko ja vidim na dokumentu.

19 P: Pređimo sada na sledeći. I Vi ste u vašoj ekspertizi u paragrafu 74,
20 on se nalazi u isp... sistemu *e-courta* na stranama 23 do 25, u engleskoj verziji u
21 *e-court*u 25 i 26.

22 Vi ste naveli ključne propise koji su definisali nastanak i status
23 Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i ja bih hteo da prođemo kroz
24 neke od njih.

25 G. LAZAREVIĆ: Prvi dokument koji bih hteo da pogledamo je dokument
26 4D168.

27 P: U Vašem registratoru on se nalazi pod tabulatorom broj 6, a to je
28 Ustav Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

29
30

1 I ja bih hteo sada da pogledamo, glava 4, član 68.

2 G. LAZAREVIĆ: To su strane 5 i 6 ,u sistemu e-courta i na B/H/s-u i na
3 engleskom.

4 P: I sada bih hteo samo prvo da pogledamo naslov ove glave.

5 O: Da.

6 P: Možete li mi reći koji je naslov ove glave u kojoj se nalazi član 68.

7 O: Da. Dakle, radi se o 4. glavi Ustava Srpske Republike Bosne i
8 Hercegovine iz 1992. godine, koji je naslovljen ka "Prava i dužnosti Republike".

9 P: Hvala Vam lepo.

10 I pređimo sada na član 68, i to tačku 2. Dakle, šta shodno ovom članu...
11 šta je -

12 O: Pa, prema članu 68, obaveza Republike je da uređuje, obezbeđuje, je
13 li tako, između ostalog, navodi se od 1 do 15 razne oblasti života, a pod 2 su
14 navedeni, znači, odbrana i bezbednost Republike što je, znači, direktno u vezi
15 sa Ministarstvom unutrašnjih poslova.

16 P: I pogledajmo samo još, ovaj, tačku 13, to je na sledećoj strani.

17 O: Tačka 13, znači, obaveza Republike da obezbeđuje i uređuje
18 organizaciju, nadležnost i rad državnih organa.

19 P: Kažite mi, sada, kakvo je Vaše shvatanje ovih odredbi Ustava koje smo
20 upravo imali prilike da pogledamo, u smislu organizacije, odnosno, or... stvaranje
21 i organizacije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske?

22 O: Pa, ako je država, pa i tada Srpska Republika Bosne i Hercegovina
23 imala obavezu i pravo da uređujem obezbeđuje određene oblasti... funkcionisanja
24 određenih oblasti života u državi, sigurno je da je odbrana i bezbenost
25 republike - vidimo i po tome kako su poredani - spada u neki dominantni posao
26 svake države pa i tadašnje SR BiH. I ako to uređuje, znači da Republika ima

27

28

29

30

1 pravo da osniva, onda, odmah shodno i ovoj tački 13 i organizuje određene organe
2 koji će se baviti, je li tako, poslovima bezbjednosti.

3 P: Hvala Vam najlepše. Hteo bih sada da pređemo na sledeći dokument.

4 G. LAZAREVIĆ: To je Zakon o Vladi republike srpskog naroda u Bosni i
5 Hercegovini. U *e-court*u to je dokument 4D173.

6 P: A kod Vas u registratoru to je tabulator broj 7.

7 G. LAZAREVIĆ: I, hteo bih da pogledamo prvu... pogledamo glavu 2, član 6
8 Zakona o Vladi. To je na strani 1, u sistemu *e-court*a na B/H/S-u, na engleskom
9 to je na strani 2.

10 P: Imate li pred sobom član 6?

11 O: Da, imam. Otvorio sam.

12 P: Dakle, recite mi sad, iz ovog člana 6, iz 1. stava /.../ šta možete
13 reći o tome?

14 O: Pa, vidi se da shodno članu 5 da Vladu sačinjavaju predsednik, dva
15 podpredsednika kao i trinaest članova ministara. U članu 6 se dalje specifikuje
16 da se iz redova člana Vlade */sic/* iz stava 1 prehodnog člana imenuju ministri za
17 unutrašnje poslove, narodnu odbranu, pravdu, finansije, inostrane poslove,
18 privredu, poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, prostorno uređenje,
19 građevinarstvo i zaštitu okoline, saobraćaj i veze, razvoj, nauku i tehnologiju
20 itd.

21 P: Ja s... se plašim, mislm da ste malo prebrzo govorili -

22 O: Mogu... mogu i ponoviti, izvinjavam se.

23 P: Možete li samo navesti koji su to, ovaj, ministarstva koja se
24 obrazuju...

25 /govornici govore istovremeno/

26 O: Dakle, po ovome -

27 P: ... republike Srp... tadašnje republike srpskog naroda u Bosni i
28 Hercegovini

29 O: Dakle, to je 13 ministarstava, možemo da ih nabrojimo: Ministarstvo
30

1 unutrašnjih poslova, Ministarstvo narodne odbrane, Ministarstvo pravde,
2 Ministarstvo finansija, Ministarstvo inostranih poslova, Ministarstvo privrede,
3 Ministarstvo poljoprivrede, š...šumarstva i vodoprivrede...

4 P: Izvinite, ne bih da Vas prekidam..

5 O: ... itd. Mislim da je ovo značajno, ovih prvih nekoliko, a ne sve.

6 P: Pređimo sada na sledeći dokument.

7 G. LAZAREVIĆ: To je dokaz 4D170 i radi se o Zakonu o državnoj upravi od
8 23.03.1992. godine, i hteo bih da pogledamo, znači glavu 4, član 19. Strana je
9 tri na verziji u B/H/S-u, a na engleskom to je takođe strana tri.

10 P: U Vašem registratoru, dokument tab broj 8. Imate li dokument pred
11 sobom?

12 O: Imam, samo da ponovimo koji član Vas interesuje?

13 P: Član 19.

14 Hvala Vam, možete li m... možete li mi reći šta reguliše član 19?

15 O: Dakle, u poglavlju 4, organizacija organa uprave, član 19 definiše da
16 organi uprave se obrazuju kao ministarstva, sekretarijati i uprave. Znači tri
17 vrste državnih organa predviđa ovaj Zakon o državnoj upravi, to su
18 sekretarijati... ministarstva, sekretarijati i uprave.

19 P: I kažite mi samo, domen unutrašnjih poslova -

20 O: Pa, i ovo je jedan od -

21 P: - koji način on i organizovan shodno ovom propisu.

22 O: Pa, zajedno sa Zakonom o Vladi, zakon o državnoj upravi. Preciznije,
23 kroz ovaj član definiše, znači, i daje zakonski osnov za osnivanje Ministarstva
24 unutrašnjih poslova tada Srpske Republike BiH, posle Republike Srpske, je li
25 tako?

26

27

28

29

30

1 G. LAZAREVIĆ: I, pogledajmo samo sledeći dokument, to je Zakon o odbrani
2 4D181.

3 P: To je tabulator 68 kod Vas, od 01.06.1992. godine.

4 G. LAZAREVIĆ: Znači, član na koji bi' hteo da skrenem Vašu pažnju nalazi
5 se u sistemu *courta* na strani 2 verzije na B/H/S-u, a na engleskoj na strani dva
6 i tri.

7 P: I on reguliše, možete li mi reći, koji prvo član 7 */sic/*. Pogledajmo
8 samo pr...

9 O: A... samo malo -

10 P: Pogledajmo, znači, prvo šta on reguliše u uvodnom delu tog člana 7.

11 O: Član 7 u uvodnom delu reguliše, je li tako, neke oblasti koje su
12 date, je li tako, daje se nadležnost predsedniku Srpske Republike Bosne i
13 Hercegovine, u oblasti organizovanja priprema za odbranu.

14 P: I pogledajmo, dakle, sad tačku 3 ovog člana 7. Koje je to ovlašćenje
15 predsednika Srpske Republike Bosne i Hercegovine regulisano, odnosno -

16 O: Po tački 3 člana 7 ovoga zakona, predsednik Srpske Republike Bosne i
17 Hercegovine rukovodi, komanduje vojskom u miru i ratu.

18 P: Hvala Vam.

19 Sada bih Vas uputio na tačku 6 istog člana. Možete li mi reći šta tačka
20 6 reguliše?

21 O: Evo pročitao sam, inače i znam da on, znači, predsednik ima pravo da
22 utvrđuje osnove za organizaciju, brojni sastav milicije i naređuje njenu
23 upotrebu u ratu i za vrijeme neposredne ratne opasnosti i vanrednog stanja radi
24 zaštite prava i dužnosti Republike, njenih građana utvrđenih Ustavom i zakonom.

25

26

27

28

29

30

1 Znači, i direktno se odnosi na policiju ovo... ovo pravo predsjednika.

2 P: U ovom članu se, odnosno, u ovom zakonu se pominje Vojska Republike
3 Srpske, ali da Vas pitam, da li se Ministarstvo unutrašnjih poslova shodno ovom
4 zakonu ovde pominje kao komponenta oružanih snaga?

5 O: Ne. U ovom zakonu ne.

6 G. LAZAREVIĆ: I, samo ako možemo da pogledamo član 10 ovog zakona? On se
7 nalazi na istoj strani, ovaj, u verziji na B/H/S-u, na engleskom se nalazi na
8 stranama 3 i 4 u sistemu *e-courta*.

9 P: I pogledajte ovaj donji deo ovog člana 'de postoji podnaslov
10 "Ministarstvo unutrašnjih poslova". Da li ste to našli?

11 O: Da.

12 P: Možete li mi reći koje su to nadležnosti Ministarstva unutrašnjih
13 poslova shodno ovom, propisu a koje se tiču odbrane republike?

14 O: Pa, mogu odma' reći, prema članu 10, znači, ovog zakona, Ministarstvo
15 unutrašnjih poslova je nadležno da organ'zuje po... i sprovodi sopstvene pripreme.
16 Znači, pripreme unutar svoje organizacije za odbranu i rad u slučaju neposredne
17 ratne opasnosti i u ratu. Organizuje mjere bezbjednosti, obavlja poslove zaštite
18 objekata značajnih za odbranu, i organ'zuje, priprema i planira upotrebu
19 milicije u ratu u slučaju, znači, državne nužde. Dva ova stanja, stanja rata i
20 stanja neposredne ratne opasnosti.

21 G. LAZAREVIĆ: I, sada bih hteo da pređemo na, možda jedan od najvažnijih
22 propisa u vezi politi... u vezi policije, a to je Zakon o unutrašnjim poslovima. I
23 molio bih sada da se u sistemu *e-courta* prikaže dokaz 4D172, Službeni glasnik
24 broj 4/92.

25

26

27

28

29

30

1 P: Od 23... to je kod Vas u tabulator broj 9, znači, datum je 23.03.1992.
2 godine. Imate li ga pred sobom?

3 O: Da.

4 G. LAZAREVIĆ: I pogledajmo prvo član 3, ovog zakona, on se nalazi na
5 stra... u sistemu e-courta na strani 2 verzije u B/H/S-u, a u engleskoj verziji na
6 strani 1.

7 P: Možete li mi reći, na koji način je ovaj zakon definisao oblast
8 unutrašnjih poslova? Odnosno, koji su zadaci policije?

9 O: Pa, prema ovom članu - a u smislu ovog zakona - zadaci policije su
10 sledeći: poslovi i zadaci Jave bezbednosti; poslovi i zadaci Nacionalne
11 bezbednosti; kao i poslovi i zadaci koji se odnose na neke upravne stvari kao što
12 je lično ime preb... lično ime, prijava prebivališta/boravišta građana,
13 državljanstvo, matične knjige, održavanje javnih skupova itd.

14 G. LAZAREVIĆ: Pređimo sada na član 5 ovog zakona. To se nalazi takođe na
15 strani 2, u sistemu e-courta u B/H/S verziji i na strani 1, engleske verzije.

16 P: I kažete nam, kome je, shodno članu 5 povereno obavljanje unutrašnjih
17 poslova regulisan ovim prethodnim članom.

18 O: Kao što je i prirodno, ovaj član 5 unutrašnje poslove povjerava, je
19 li tako, Ministarstvu unutrašnjih poslova.

20 P: I možete li mi reći, shodno ovom zakonu, pored Ministarstva
21 unutrašnjih poslova u sedištu, koje su još druge dve organizacione celine u
22 okviru Ministarstva unutrašnjih poslova?

23 O: To su bile Služba javne bezbednosti i Služba nacionalne bezbednosti.

24 P: Sada bih molio da se ukratko samo osvrnemo na Službu javne
25 bezbednosti.

26 G. LAZAREVIĆ: Pa bih Vas zamolio da pogledamo član 15, ovog zakona. On

27

28

29

30

1 se u sistemu e-courta nalazi na strani tri verzije u B/H/S-u, odnosno, na strani
2 dva u engleskoj verziji.

3 P: Dakle, govorimo o članu 15. Šta mi možete reći, šta reguliše član 15
4 ovog zakona?

5 O: Član 15 zakona reguliše oblast, znači, odnosno, nadležnost Službe
6 javne bezbjednosti za realizaciju određenih poslova i zadataka. Da ne bih možda
7 čitav član čitao, to su, znači, upravni, stručni i drugi poslovi kao jedna
8 globalnija oblast. Druga je uspostavljanje javnog reda i mira, lične i imovinske
9 sigurnosti građana. Treća je prevencija, je li tako, i represija kriminaliteta,
10 kao i one socijalno-uslužne funkcije. Znači, pružanje pomoći radi otklanjanja
11 posljedica, slučaja nekih vanrednih okolnosti itd.

12 P: Sada bih hteo da pređemo na član 16, i to bih vašu pažnju usmerio na
13 1. stav poslednjih nekoliko redova.

14 G. LAZAREVIĆ: U sistemu e-courta to je strana tri, u verziji na B/H/S-u,
15 a na engleskom to je na stranama dva i tri.

16 P: I tu vidimo da se pominju pripadnici milicije rezervnog sastava.
17 Možete li mi reći kakva je bila pozicija i uloga rezervnog sastava milicije?

18 O: Pa, evo kao što vidimo, član 16 definiše /nerazgovijetno/ zadatke iz
19 oblasti održavanja javnog reda, lične i imovinske sigurnosti građana kao i
20 prevencije kriminaliteta mogu da obavljaju, znači, radnici milicije aktivnog
21 sastava i rezervni sastav milicije.

22 P: Pređimo sada na sledeći član iz ovog zakona koji bi' želeo da
23 analiziramo. Radi se o članu 26, ovog zakona.

24 G. LAZAREVIĆ: To se nalazi na strani 4, B/H/S verzije, u sistemu e-
25 courta, takođe strana četiri engleske verzije.

26

27

28

29

30

1 P: I... imate li pred sobom član 26?

2 O: Da, imam. Evo gledam. Da.

3 P: Dakle, shodno ovom članu, osim ministarstva u sedištu, koje su još
4 područne jedinice u ministarstvu.

5 O: Znači, osim ministarstva u sedištu, područne jedinice Ministarstva
6 unutrašnjih poslova su centri službi bezbednosti i ispod njih, kao niži oblik
7 teritorijalnog org... organizovanja po teritorijalnom principu, znači, stanice
8 javne bezbednosti.

9 P: U redu, pređimo sada na član 28, ovog zakona.

10 G. LAZAREVIĆ: To je na strani četiri u verziji na B/H/S-u, na engleskom
11 to je takođe na strani četiri.

12 P: I shodno ovom članu 28, koliko je centara javne bezbednosti ovaj
13 Zakon o unutrašnjim poslovima iz 1992. predviđao? I samo ako možete da mi
14 kažete, gde su se nalazili?

15 O: Prema članu, znači, 28, centri službi bezbjednosti Ministarstva
16 unutrašnjih poslova nalazili su se, znači, u Banja Luci, Trebinju, Doboju,
17 Sarajevu, i Bijeljini. Znači, bilo ih je pet: Banja Luka, Trebinje, Doboju,
18 Sarajevo i Bijeljina.

19 P: I, pogledajmo sad na kraju član 30.

20 G. LAZAREVIĆ: On se takođe nalazi na strani četiri, verzije u B/H/S-u i
21 na strani četiri verzije engleskog.

22 P: Možete li mi reći, na šta se konkretno odnosi član 30?

23 O: Pa, član 30 definiše još neke od... nivoe organizovanja unutar
24 Ministarstva unutrašnjih poslova. Tačnije, govori da se u stanicama javne
25 bezbjednosti organizuju stanice milicije kao unutrašnje organizacione jedinice i
26 određen broj stanica rezervne milicije. Dakle, te stanice milicije i stanice
27 rezervnog sastava milicije su unutar strukture, znači, stanica javne

28

29

30

1 bezbjednosti. A u drugom dijelu ovog člana se govori, odnosno u posljednjoj
2 rečenici, kada je to potrebno, odnosno, u određenim situacijama, stanica
3 milicije može obrazovati i imati svoja odeljenja i van sjedišta stanice. Radi
4 se, znači, o staničnim odeljenjima policije.

5 P: Dakle -

6 O: Ili milicije, izvinjavam se na izrazu.

7 P: Dakle, postoje i manje organizacione jedinice u odnosu na stanice...

8 O: Da.

9 P: ... javne bezbednosti.

10 O: Znači, unutar same stanice, stanice milicije, stanice rezervne
11 milicije, a van, znači, stanice javne bezbednosti to možu... mogu biti, znači,
12 stanična odelenja policije.

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da bi sada bio pravi
14 trenutak da pokrenem jedno pitanje. Riječ koja se koristi je "milicija", a na
15 srpskom riječi "milicija" i "policija" su sinonimi. Imajući na umu da bi na
16 engleskom riječ "*militia*" mogla imati negativne konotacije, htio bih Vam
17 skrenuti Vašu pažnju na to da bismo izbjegli nesporazume.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam gospodine Lazareviću, primili
19 smo to k znanju.

20 G. LAZAREVIĆ: [na B/H/S-u] Ovaj dokument nam za sada više neće biti
21 potreban, hteo bih da pređemo na sledeći. U Vašem regulatoru to je tabulator
22 broj 10.

23 G. LAZAREVIĆ: A radi se o dokazu 4D192, to je Pravilnik o unutrašnjoj
24 organizaciji MUP-a u stanju neposredne ratne opasnosti i rata od septembra 1992.
25 godine.

26 I ja moram sada da obavestim Veće da mi nemamo prevod ovog dokumenta,
27 tako da mislim da je najbolji način da nastavimo sa ovim da relevantne paragrafe
28 koje ja hoću da analiziram pročitamo radi zapisnika.

29 P: Ja sam, gospodine Bajagiću, u Vašem izveštaju pronašao podatak da je
30

1 u aprilu 1993. godine donet pravilnik koji je imao identičan sadržaj i naziv kao
2 i ovaj pravilnik. Da li Vam je poznat razlog zašto je taj pravilnik ima sa dva
3 datuma /sic/?

4 O: Pa, jedan osnovni razlog je verovatno što... ustvari radi se o
5 istovjetnom tekstu. Znači, na naslovnoj strani ovoga pravilnika u dnu stranice
6 stoji "septembar 1992. godine". A kao što vidimo gore, ispod, znači, reči
7 "Službena tajna, strogo poverljivo" imamo evidencioni broj 10-3/93. Pa moj navod
8 iz ekspertskeg izveštaja vrijedi, znači, s obzirom da je to mart, znači, 1993.
9 Pokušao sam procijent' šta taj broj znači, jednostavno da je možda u tom periodu
10 od septembra do marta taj pravilnik bio u proceduri, nekoj stručnoj analizi
11 unutar ministarstva i da je definitivno stupio na snagu u martu.

12 Znači ne znam kod marta/aprilu 1993. godine, a ne 1992. Da je 1992.
13 godine to bio predlog teksta, a da je on u istom 'vakvom, je li tako, sadržaju
14 sa... sa istim tekstom usvojen tek 1993. godine u aprilu.

15 P: Samo ako možete da mi potvrdite, to su praktično... nema nikakvih
16 razlika u sadržaju između ova dva -

17 O: Apsolutno nikakve razlike, tako da je apsolutno je /sic/ svejedno
18 koji dokument tretiramo.

19 P: I sada bih pogledao član 2, ovog pravilnika.

20 G. LAZAREVIĆ: I pošto nemamo, nažalost, prevod ovog... ja ću ga pročitati
21 radi zapisnika.

22 P: Naslov ove glave pravilnika nosi II "Organizacione jedinice".

23 "U ministarstvu se utvrđuju odgovarajuće osnove i unutrašnje
24 organizacione jedinice za vršenje poslova i zadataka iz njegovog delokruga i to:

25

26

27

28

29

30

1 1) U sjedištu - uprava, specijalna brigada milicije, odred milicije,
2 odeljenje, škola, inspektorat, odsjek, kabinet, grupa i referat...i referat;

3 2) Van sjedišta - centar, sektor, Stanica javne bezbjednosti, odeljenje,
4 stanica milicije i stanično odeljenje, odsjek, grupa i referat."

5 Sada kada smo pročitali član 2 ovog pravilnika, možete li mi objasniti
6 kakva je razlika između organizacionih jedinica za vršenje poslova u sedištu
7 ministarstva i van sedišta ministarstva?

8 O: Pa, u sedištu ministarstva nalaze se određene, je li tako,
9 organizacione jedinice ili neki oblici organizovanja koji je bave nekim, u
10 funkcionalnom smislu, specifikovanim problemima ili oblast njihovog rada i
11 interesovanja su pojedine oblasti. A, kada govorimo o organizaciji ministarstva
12 van sedišta, govorimo dakle, o teritorijalnoj organizaciji, odnosno, nižim
13 organizacionim jedinicama od ministarstva u sjedištu sa svim njegovim
14 elementima, koje smo već jednom naveli koje su to... koja su ta dva organizaciona
15 van sjedišta.

16 G. LAZAREVIĆ: Pređimo sada na član 7 ovog pravilnika, i ja ću ga ponovo
17 pročitati radi zapisnika.

18 P: Naslov iznad člana 7 je "Organizacione jedinice u sjedištu
19 ministarstva"

20 Član 7: "U ministarstvu u sjedištu utvrđuju se osnovne organizacione
21 jedinice: 1) Uprava za miliciju; 2) Uprava za sprečavanje i otkrivanje
22 kriminaliteta; 3) Inspektorat za zaštitu od požara i eksplozija;

23
24
25
26
27
28
29
30

1 4) Uprava za analitičko-informativne poslove i funkcionisanje informacionog
2 sistema; 5) Uprava za vezu i kripto-zaštitu; 6) Uprava za pravne, kadrovske i
3 poslove stranaca; 7) Srednja škola za unutrašnje poslove; 8) Uprava za
4 materijalno-finansijske i tehničke poslove, i pod 9) Kabinet ministra."

5 Možete li mi reći, šta su ovo /sic/... kakav je karatkter ovih jedinica
6 koje smo upravo sad po...pobrojali?

7 O: Sve ove... sve ove organizacione jedinice koje ste pobrojali su, znači,
8 organizacioni dijelovi ministarstva u sjedištu. Znači, to je centrala
9 ministarstva, i vidimo -

10 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude -

11 G. LAZAREVIĆ: [na B/H/S-u] Izvinite, završite Vaše -

12 O: - vidimo da se radi o nekom funkcionalnom principu organizovanja po
13 određenim oblastima rada.

14 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da treba da se
15 izvinim što nisam obezbedio prevod ovog dokumenta. To je jedini dokument za koji
16 nismo dobili prevod. Mi smo se obratili prevodilačkoj službi dosta davno, ali iz
17 nekog razloga ga nismo dobili, i ja Vas uvjeravam da je ovo jedini dokument za
18 koji nemamo prevod.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Lazareviću.
20 Izvolite, gospodine Vanderpuye?

21 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja sam čuo
22 da mi imamo prevedenu verziju i možemo je obezbediti cenjenom kolegi ukoliko će
23 to biti od pomoći Vijeću.

24

25

26

27

28

29

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Tako će biti lakše. Imate još pet
2 minuta vremena.

3 G. LAZAREVIĆ:

4 P: [na B/H/S-u]Gospodine Bajagiću, sada ćemo samo pogledati član 8 ovog
5 pravilnika i ja ću ga ponovo pročitati radi zapisnika. A nadam se da ćemo sutra
6 imati prilike da radimo sa engleskim prevodom, što će ubrzati stvari.

7 Dakle, Član 8: "Organizacione jedinice iz tačke 1 do 3 prethodnog člana
8 su u sastavu Službe javne bezbednosti. Organizacione jedinice iz tača... tačke od
9 3 do 9, prethodnog člana, su za vršenje drugih unutrašnjih i zajedničkih
10 poslova."

11 Dakle, shodno ovom članu 8, koje su od ove...koje su od ovih jedinica u
12 sastavu službe javne bezbednosti?

13 O: Da... dakle, u sastavu Službe javne bezbjednosti, kao jednog od tih
14 globalnih organizacionih dijelova centrale ministarstva su: Uprava za miliciju,
15 Uprava za sprečavanje i otkrivanje kriminaliteta i da li još Inspektorat za
16 zaštitu od požara i eksplozija.

17 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, možda da sada završimo jer
18 sledeći član koji imam namjeru citirati svjedoku je dugačak i neće biti
19 primereno.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, nastavićemo radom sutra u 9.00h
21 ujutru.

22 Hvala Vam.

23 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

24 ... Sjednica završena u 13.22h.

25 Nastavak zakazan za utorak,

26 07.10.2008., u 09.00h.

27

28

29

30